

2. napirendi pont

BESZÁMOLÓ

**a Bankszövetség 2018 harmadik negyedévi
tevékenységéről**

Budapest, 2018. november

Tartalomjegyzék

I. Vezetői összefoglaló	4
II. Makrogazdasági kitekintés, a bankszektor működési feltételei.....	9
III. Vállalati üzletág	11
Növekedési Hitelprogram.....	12
Egységes Hiteligénylési Felület.....	12
IV. Lakossági üzletág.....	13
Konzultáció a JTM mutató finomhangolásáról.....	13
V. A bankszektor működését befolyásoló további fontosabb szabályozási fejlemények.....	15
A pénzügyi közvetítőrendszert érintő egyes törvények jogharmonizációs célú módosítása	15
Az egyszerűsített magáncsőd törvénnyel kapcsolatos egyeztetések; az adósságrendezési eljárásról szóló („normál magáncsőd”) törvény módosítása	16
A közjegyzők eljárására vonatkozó jogszabályok módosítása.....	16
A közjegyzői díjszabásról szóló új IM rendelet megalkotása.....	16
A teljes bizonyító erejű magánokiratokkal kapcsolatos jogszabályi rendelkezések módosítása	17
VI. A Magyar Nemzeti Bankkal kapcsolatos fejlemények.....	17
Piaci konzultáció a MREL szabályozásról.....	17
A kapcsolódó ügyfelek kezelésére vonatkozó ajánlás.....	18
Adatszolgáltatás	19
VII. Pénzforgalom	20
A fizetési számla irányelvvel (PAD) kapcsolatos adatszolgáltatás.....	20
Az erős (biztonságos) ügyfél-hitelesítéssel foglalkozó SCA RTS almunkacsoport tevékenysége	20
Az azonnali fizetés projekt állása - GIRO Fórum - Tájékoztatási munkacsoport	21
A fizetési kérelemmel kapcsolatos fejlemények	21
A 924/2009 rendelet módosítás tervezete – a határokon átnyúló tranzakciók díjszabályozása.....	22
Bankkártya aktualitások	23
A SZÉP kártyával kapcsolatos fejlemények.....	24
A készpénz kereskedelem fejlesztése	24
SEPA regionális értekezlet	25
VIII. Adózás, számvitel	25
Adózás	25
Az értékpapírokkal kapcsolatos társasági események kezelésére kidolgozott KELER-BÉT-MNB koncepció hatása az szektor által elvégezendő adóztatási feladatokra.....	26
Számvitel	26
IX. Bankszövetségi fejlemények	27
Az MBSZ versenyjogi szabályzatának az elkészítése és elfogadása.....	27
BankAdat ügy – elsőfokú pernyertesség	27
Kommunikációs statisztika és aktualitások	28
Pénz7 – a 2018/19-es tanév előkészületei	28
A Makaói Bankszövetség látogatása	29

Az előzőekben nem említett munkabizottságok, munkacsoportok.....	29
MELLÉKLET- NEMZETKÖZI KITEKINTÉS: SZABÁLYOZÁS, FELÜGYELET	34
I. Globális szabályozás	34
<i>I.1 Pénzügyi Stabilitási Tanács (FSB)</i>	<i>34</i>
<i>I.2 Bázeli Bankfelügyeleti Bizottság (BCBS)</i>	<i>36</i>
II Európai szabályozás.....	38
<i>II.1 Általános keretek: Juncker beszéde az unió helyzetéről.....</i>	<i>38</i>
<i>II.2 A bankszektor Európában - tények és mutatók 2018.....</i>	<i>38</i>
<i>II.4 Európai fejlemények a Bazel III véglegesítése kapcsán</i>	<i>41</i>
<i>II.5 Bankunió.....</i>	<i>41</i>
<i>II.6 Tőkepiaci Unió (CMU).....</i>	<i>44</i>
<i>II. 7 Pénzmosás elleni szabályozás.....</i>	<i>45</i>
<i>II.8 A Közös Bizottság jelentése az EU pénzügyi rendszerének kockázatairól és sebezhető pontjairól .</i>	<i>46</i>
<i>II.9 Az EBA és az ESA-k harmadik negyedévében megjelent további lényeges dokumentumai.....</i>	<i>47</i>

I. Vezetői összefoglaló

2018 harmadik negyedévében **a megelőző negyedévekhez hasonlóan folytatódott a világgazdaság növekedési trendje**, de közel fél éve folyamatosan erősödnek a lefelé mutató kockázatok. Az IMF az idei és a jövő évi várakozását egyaránt 0,2 százalékponttal, 3,7%-ra csökkentette. Az olajárak magas szintje, valamint az USA kereskedelempolitikai intézkedései és az azokkal kapcsolatos reakciók még nem gyakoroltak jelentősebb hatást a globális növekedésre.

A protekcionista intézkedések **egyelőre nem okoztak visszaesést az USA növekedésében**, de a partnerek válaszlépései erősíthetik egy globális kereskedelmi háború kockázatát. Ugyanakkor a megszavazott adócsökkentések rövidtávon valamelyest élénkítik az érett ciklusába érkező növekedést, amelynek fő hajtóereje továbbra is a belső fogyasztás lehet. A javuló trendet mutató üzleti beruházások GDP arányos mértéke még mindig nem éri el a válság előtt szintet.

Az Európai Unióban ezt a negyedévet is az év eleje óta tapasztalt, romló üzleti hangulat jellemezte, amit a növekedési ütem lassulása is visszaigazolt. A gyengébb teljesítmény mögött elsősorban az ipari termelés és a nettó export állhattak. A jövőbeni növekedést illetően jelentősek a lefelé mutató kockázatok, elsősorban a kereskedelmi háború veszélye, a nagy tagállamok belső és az EU szintű politikai feszültségei, illetve az egyre nagyobb eséllyel megállapodás nélkül végbemenő Brexit miatt.

Japánban - a várakozások szerint - a harmadik negyedévben ismét lassul, de pozitív marad a növekedés, míg a **kinai gazdaság** növekedési ütemének a mérsékelt csökkenése is folytatódik.

A **magyar gazdaság** külső környezete - a kedvezőtlen globális folyamatok ellenére - a növekedési és egyensúlyi kilátásokat illetően továbbra is támogató volt. A fogyasztás dinamikája az erősödő bázis miatt kissé lassulhatott, de így is meghatározó maradt a **GDP bővülésében**, amihez a beruházások is hozzájárultak. Az alacsony bázis és az átadott termelőipari kapacitások miatt az ipari termelés dinamikájának a javulása várható. A nettó export a negyedév első két hónapjában várakozáson alul teljesített, amiben az erős fogyasztás és a javuló beruházások importigénye és a nyári időszak is szerepet játszhatott. A **munkaerőpiacon** a munkavállalók szempontjából kedvező foglalkoztatási és munkanélküliségi helyzet érdemben nem változott; a foglalkoztatás lassuló ütemű bővülését a szűkülő munkaerő kínálat vezérli, amelynek elégtelensége egyre több ágazatban effektív korlátot jelenthet. A bérdinamika nemcsak a minimálbér és a garantált bérminimum emelése, hanem a piaci béremelések következtében is magas maradhat. Az **infláció** éves üteme a negyedév során folyamatosan meghaladta a 3%-os célt, de az év végére visszacsökkenhet a célszint alá, a keresetemelkedésből fakadó keresletnövekedés továbbra sem érzékelhető az árakban. Az érdemi inflációs nyomás hiányát mutatja, hogy a maginfláció (2,4%) a cél alatt maradt. Az **államháztartás** július végéig számított pénzforgalmi hiányát tekintve a korábbi trend folytatódik; a költségvetési deficit - elsődlegesen az uniós forrásokból megvalósítandó projektek költségvetési előfinanszírozása következtében – megközelítette az 1.710 milliárd forintot, ami az egész éves előirányzat 130 százaléka. Az EU módszertanával számított 2,4%-os költségvetési hiánycél a Pénzügyminisztérium szerint az év végére továbbra is teljesíthető. A külkereskedelmi mérleg robusztus többlete a megugró belső kereslet hatására mérséklődik, de a **külső egyensúly** mutatói változatlanul kedvezőek.

Az MNB által az év elején bevezetett nem konvencionális eszközök hatására a 0,9%-os **alapkamat** tartósan változatlan maradhat. A forint - döntően külső események hatására - kissé gyengült; az **euró forintárfolyama** a negyedév során a 319-330 közötti sávban mozgott. A Monetáris Tanács bejelentette, hogy 2019 elejétől érdemben átalakítja a monetáris politikai eszköztárat.

2018. július-augusztusban az előzetes felügyeleti statisztikák alapján a **hitelintézetek összesített mérlegfőösszege 0,9%-kal** (346 milliárd forinttal) **növekedett**. A **forrás oldalon** a teljes bruttó betétállomány 298 milliárd forinttal (1,2%-kal) bővült. A belföldi betétállomány gyakorlatilag stagnált (0,3%), míg a külföldi betétállományok jelentősen (5,7%-kal) emelkedtek. A betétportfólió átlagos futamideje - az előző negyedévben tapasztalt trendfordulónak megfelelően - valamelyest hosszabbodott mind a bankközi, mind az ügyfél betéteknél. Az állomány bővülése a vállalatok

esetében jelentős (3,9%), a lakossági betéteknél az átlaghoz közeli ütemű volt, míg az államháztartási szervezetek jelentős betétkivonást hajtottak végre. Az időszak során a **saját tőke** 107 milliárd forinttal (2,6%-kal), az időszaki eredményt meghaladóan bővült.

Az **eszközállományon** belül a **bruttó hitelállomány** július-augusztusban 2,2%-kal (449 milliárd forinttal), a bankközi hiteleket nem számítva 2,6%-kal (460 milliárd forinttal) bővült. Az értékvesztés és az értékelési különbözet 3,5%-kal tovább csökkent, míg a felhalmozott kamat nem gyakorolt érdemi hatást az állományra, így a **nettó hitelállomány** összességében 2,5%-kal (485 milliárd forinttal) emelkedett. A hitelezés mérsékelt emelkedését a hazai állományok alacsony növekedési üteme (+1,9%) determinálta, míg a külföldi viszonylatban a bővülés ennek kétszeresét meghaladó. A nem pénzügyi vállalati szektor bruttó hitelállománya átlagon felül (3,8%-kal, 347 milliárd forinttal) növekedett, és ezt a(z) - korábbiaknál mérsékeltebb összegű - értékvesztés visszairás is segítette. A háztartási hitelek bővülése (1,7%, 104 milliárd forint) ismét elmaradt az átlagostól.

Mindezek eredőjeként **a hitelintézeti szektor teljes hitel/betét mutatója 82%-ra nőtt**, míg bankközi hitelállományok nélkül számítva ugyancsak egy százalékpontot emelkedett (79%).

Az adózás előtt számított **eredmény** - a megelőző év azonos időszakához képest 14%-kal csökkenve - kicsivel meghaladta a 420 milliárd forintot. Ez évesítve 15,1% tőkearányos és 1,7% eszközarányos megtérülést jelent, ami egy árnyalattal elmarad a megelőző negyedévek mutatóitól. Osztalék, céltartalék és értékvesztés nélkül számítva, 262 milliárd forint nyereség mellett csak 9,4, illetve 1,1% a tőke, illetve az eszközarányos megtérülés, de ez javuló trendet mutat az év során. Éves viszonylatban drasztikusan, 7%-ot meghaladóan nőttek az igazgatási költségek, ezen belül a személyi költségek éves növekedése csaknem 9%-os.

A Magyar Nemzeti Bank értékelése szerint a Növekedési Hitelprogram (NHP) és a Piaci Hitelprogram (PHP) teljesítették a hitelezési piac élénkítését a **kkv szektorban**, de a hitelezés szerkezetére nem gyakoroltak érdemi hatást. A tapasztalatokat leszűrve az MNB 2019 elején elindítja a **Növekedési Hitelprogram Fix (NHP fix)** elnevezésű konstrukciót, 1000 milliárd Ft-os keretösszeggel, a kkv-k új beruházásainak a finanszírozására. A kkv-k hitelhez jutását az MNB egy **Egységes Hiteligénylési Felület** létrehozásának a kezdeményezésével is segíteni kívánja.

A **lakosság** túlzott eladósodásának a megakadályozása érdekében az MNB módosította a **jövedelemarányos törlesztő-részlet mutatóra** (JTM) vonatkozó rendeletét. A JTM rendelet 2018. október 1-től hatályos finomhangolása - a jövőbeni kockázatok mérséklése érdekében - **kamatperiódusok** szerint is differenciálja a jövedelem arányában felvehető hiteleket. A **minősített fogyasztóbarát lakáshitel termék kiírásának** - szintén október 1-től érvényes - **módosítása** ugyancsak a lakossági jelzáloghitelek **fix kamatozású, vagy hosszabb kamatperiódusú** termékek felé terelését szolgálja.

Az MNB a tőkekövetelmény rendelet szerint **kapcsolatban álló ügyfelek csoportja (ügyfélcsoport) fogalmának meghatározásáról szóló MNB ajánlás tervezetét** is kidolgozta, amely az Európai Bankhatóság vonatkozó iránymutatásának a hazai alkalmazását célozza. A szektorral való konzultációt követően, az elhangzottak figyelembe vételével az MNB több ponton módosította az ajánlástervezetet, amelynek alkalmazását a nagykockázat-vállalásra vonatkozó részek tekintetében 2019. január 1-től, a többi részt illetően 2019. július 1-től várja el.

A **szanási hatósági** szerepkörében eljáró MNB megkezdte a **felkészülést a MREL követelmény előírására**; a vonatkozó jogszabályi keretek között kialakította a követelmény meghatározására vonatkozó koncepcióját, amit **konzultáción** ismertetett a piaci szereplőkkel. A MREL követelmény előírására vonatkozó alapelvek végleges meghatározása és az egyedi MREL követelmények előírása az érintettek véleményének a figyelembe vételével történik. A tervek szerint az egyedi MREL követelmények meghatározására - a Bankuniós szanási hatóság által előírt követelményekkel párhuzamosan - várhatóan **2019 második negyedétől** kerül sor. A követelmény teljesítésére - közbülső célok kijelölésével és éves monitoringgal - 4 éves átmeneti időt biztosítanak.

A Bankszövetség tagbanki megkeresésekre a **jegybanki analitikus hitelregiszter kialakítását célzó HITREG** projekt ütemezésének az újragondolását kérte az MNB illetékes alelnökeiktől. A beérkezett észrevételekre tekintettel olyan javaslatot terjesztenek az MNB igazgatósága elé, hogy a HITREG adatszolgáltatást első alkalommal 2019. december hónapra vonatkozóan kell teljesíteni 2020 februárjában.

A pénzügyi közvetítőrendszert érintő egyes törvények jogharmonizációs célú módosításáról szóló **salátatörvény**hez fűzött bankszövetségi javaslatok - köztük az **értékpapírosítással** kapcsolatos észrevételek - a gyakorlati igényekkel összhangban, a jogalkalmazás segítését, valamint az uniós és magyar jogi aktusokkal történő koherencia erősítését célozták.

Az Igazságügyi Minisztérium az **egyszerűsített magáncsőd törvény** megalkotásával párhuzamosan a természetes személyek adósságrendezéséről szóló „normál” **magáncsőd törvény** módosítását is tervezi, amelyhez a Bankszövetség összegyűjtötte az eddigi tapasztalatokon alapuló szakértői észrevételeket.

A közjegyzői díjszabásról szóló új IM rendelet alapján az ügyfeleket terhelő közjegyzői díjak jelentős emelkedésére került volna sor, ami a jelzáloghitelt felvevő ügyfelek esetében is nagymértékű költségnövekedést okozna. A Bankszövetség által kezdeményezett egyeztetésekre is figyelemmel az új rendelet hatálybalépését 2018. október 1-ről 2019. január 1-re halasztotta el az Igazságügyi Minisztérium. A hatályba nem lépő díjszabások helyett új rendelkezések kerülnek kidolgozásra, amelynek során az MBSZ arra törekszik, hogy az új rendelet lakástulajdon szerzésre gyakorolt kedvezőtlen hatása csökkenthető legyen.

A bankfióki dolgozók érdekeinek a védelmében a Bankszövetség kezdeményezte **a teljes bizonyító erejű magánokiratok tanúzási szabályainak** olyan módosítását, hogy az okiraton ne kelljen feltüntetni a tanú lakhelyét.

A pénzforgalom legfontosabb projektjének - **az azonnali fizetési rendszernek** - a megvalósítása az ütemtervnek megfelelően halad. A projektről beszámoló **Tájékoztatói fórumon** az érdekeltek az addig elvégzett munka specifikációs és implementációs szakaszainak eredményeiről, az elfogadott változásigényekről és a tervezett likviditáskezelésről kaptak tájékoztatást. Ezen túl prezentálták a banki csatlakozást támogató dokumentumok listáját, és rendszer éles indulásáig hátralévő időszak teendőinek időbeli szakaszait. A hosszú távon használatos **fizetési márka** megteremtésére az MNB ötleteket gyűjt az Azonnali Fizetési Rendszer egységes elnevezésére. Az AFR-hez kapcsolódóan a GIRO közreműködésével és az MNB állandó meghívotti jelenlétével működő **Fizetési kérelem almunkacsoport** kialakította a fizetési kérelem szolgáltatás tartalmát és szabályrendszerét

A fizetési számla irányelv előírásainak megfelelően, a vonatkozó kormányrendelet mellékleteként a Bankszámla díjak átláthatósága almunkacsoport kidolgozta **a fizetési számlákhoz kapcsolódó legjellemzőbb szolgáltatások** húsz tételből álló jegyzékét.

A második pénzforgalmi irányelv implementálását a Bankszövetség **Az erős (biztonságos) ügyfél-hitelesítéssel foglalkozó almunkacsoport** létrehozásával és működtetésével is segíti. A tisztázást igénylő kérdések számossága és komplexitása miatt az almunkacsoport tevékenysége jóval túlmutat az eredetileg tervezett kereteken.

A Széchenyi Pihenő (SZÉP) kártyával kapcsolatos egyeztetések során a szektor a minél jobb funkcionalitás megteremtésére törekedett. Így elértük a **SZÉP kártya számlára való utalás pénzügyi tranzakciós illeték (PTI) alóli mentességét**. A Pénzügyminisztérium kezdeményezi a bírósági végrehajtásról szóló törvény olyan módosítását, hogy a SZÉP kártyához tartozó korlátozott rendeltetésű fizetési számlán is lehessen kezdeményezni hatósági átutalást.

A bankközi készpénz-kereskedelem fejlesztését célzó Megvalósíthatósági Tanulmány elkészítése keretében több IT fejlesztő cégtől kértünk ajánlatot, amelyek kiértékelése jelenleg is folyik.

A számvitel területén a **monetáris politikai célú kamatcsere ügyletek (MIRS) elszámolási** kérdésének tisztázására kértünk konzultációt az MNB-től. A Pénzügyminisztériumnál **a könyvvizsgálói**

megbízások hosszának a 8 üzleti évről 10 évre **módosítását** kezdeményeztük, az Európai Unió tagállamainak többségében bevezetett 10 éves rotációs periódusnak megfelelően.

A **bankszövetségi fejlemények** közül az MBSZ versenyjogi szabályzatának az elkészítése és elfogadása; a BankAdat ügyben hozott kedvező elsőfokú ítélet; valamint a Pénz7 2018/19-es tanévének az előkészületei érdemelnek kiemelés.

A **globális szabályozó testületek** mostanra - az új javaslatok helyett - inkább a válság nyomán hozott reform intézkedések értékelésére, nyomon követésére, s az esetleges nem szándékolt hatások kezelésére összpontosítanak. Így a **Pénzügyi Stabilitási Tanács** (FSB) konzultációs jelentést publikált az infrastruktúra-finanszírozást érintő reformok hatásairól, illetve a többi illetékes szabályozóval karöltve konzultációt hirdetett az OTC derivatívák központi elszámolását ösztönző reformok hatásairól. Ezen túl a központi szerződő felek kölcsönös összefüggéséről szóló második jelentés is megszületett. Az FSB konzultációt folytatott a hatóságok és a piaci szereplők munkáját segítő kiberlexikonról, illetve jelentést készített a kriptó eszköz piacok nyomon követésének a kereteiről.

A **Bázei Bankfelügyeleti Bizottság** (BCBS) szeptemberi ülésén megvitatta az aktuális szakpolitikai és felügyeleti kérdéseket és értékelte a válság utáni reformok tagjainál megvalósított bevezetését. Megtárgyalta a rendszerszempontról fontos globális bankok (G-SIBs) éves értékelésének az eredményeit, felülvizsgált értékelési módszertanát és a magasabb veszteségviselési követelményét, illetve a piaci kockázat szabályozási keretei felülvizsgálata terén elért előre haladást. Az OTC derivatívák központi elszámolását érintő közös dokumentumot a BCBS is megvitatta. A Bizottság hírlevelet publikál az áttételi ráta „kirakatrendezését” célzó jelenségről, valamint „gyakori kérdések és válaszok”-at tett közzé a settled-to-market derivatívák likviditás kockázati kezeléséről. A Bizottság ismételt állást foglalt **a Bázel III szabályok nemzetközileg aktív bankok általi, teljes körű, időben történt és konzisztens bevezetése mellett.**

Az **európai szabályozás** legfontosabb fejleménye, hogy a tanácsi és a parlamenti elfogadást követően megkezdődtek a tőkekövetelmény és likviditásszabályozást (CRR/CRD4) valamint a szanalási szabályokat (BRRD, SRMR) módosító, 2016. novemberi **kockázat csökkentő csomag** háromoldalú (trialógus) tárgyalásai. Az Európai Bankföderáció aktívan lobbizik a szektor versenyképességének a biztosítása, a piaci likviditás és a rövid lejáratú finanszírozási tevékenység támogatása, az egységes EU piac és a Bankunió előnyeinek a teljes kiaknázása, az európai gazdaság és innováció finanszírozása, valamint a szabályozás és a felügyelet céljának megfelelő kialakítása, a bankok szükségtelen korlátozásának az elkerülése érdekében.

Az Európai Bizottság **Bázel III véglegesítése kapcsán** megfogalmazott felkérésének megfelelően az Európai Bankhatóság (EBA) a negyedév során nyilvánosságra hozta és véglegesítette a hatásvizsgálatát megalapozó adatgyűjtési kézikönyvét. A kért adatokat 2018. június 30-ra vonatkozóan, októberben kellett beküldeniük a felmérésben önkéntesen résztvevő bankoknak.

A **Bankunió** elemei közül az **Egységes Felügyeleti Rendszer** (SSM) már jól bejáratottan működik. Júliusban az Európai Központi Bank (ECB) további intézkedéseket jelentett be a meglévő NPL állományok csökkentésére, illetve jelentést publikált a helyreállítási tervekről. Az SSM tematikus áttekintést készített a nyereségességről és az üzleti modellekről. Az ECB nyilvános konzultációt tartott a belső modellekre vonatkozó útmutatóról, valamint közzé tette a helyszíni ellenőrzésekre és a belső modellek vizsgálatára re vonatkozó útmutatóját. **Az Egységes Szanalási Rendszer** (SRM) kiépítése az Egységes Szanalási Testület (SRB) ütemezése szerint halad. Az eddigi tapasztalatok arra utalnak, hogy az SRM megfelelő működéséhez - a már elhatározott pénzügyi védőháló (financial backstop) bevezetésén túl - a szükséges likviditás biztosítása is felmerül. Az SRB elnökének véleménye szerint a Bankunió kiteljesítéséhez az uniós szintű felszámolási szabályozás kialakítása és megvalósítása is elkerülhetetlen. Az Európai Betétbiztosítási Rendszerrel (EDIS) kapcsolatban a harmadik negyedévben sem volt előrelépés.

Az idő előrehaladtával egyre inkább kétségessé válik, hogy a Bizottság és a Parlament mandátumának a lejártáig sikerül elérni **a Tőkepiaci Unió** (CMU) megvalósításához kitűzött célokat. A Bizottság által

2014 óta benyújtott 13 jogalkotási javaslatból eddig mindössze hármat fogadott el a Parlament és a Tanács, így a folyamatok felgyorsítása mindenképpen indokolt lenne. **A fizetésképtelenségi irányelv** tekintetében megtörtént az áttörés; így megkezdődhet az irányelv háromoldalú tárgyalása. A Bizottság **fedezett kötvények (covered bonds)** kezelésére vonatkozó javaslatának a tárgyalása a Tanácsban és a Parlamentben is folyamatban van, a remények szerint még az idén sikeresen lezárul, és várhatóan 2019 első félévében a trialógus szakasz is véget ér.

II. Makrogazdasági kitekintés, a bankszektor működési feltételei

2018 harmadik negyedévében **a megelőző negyedévekhez hasonlóan folytatódott a világgazdaság növekedési trendje**, de közel fél éve folyamatosan erősödnek a lefelé mutató kockázatok. Az IMF az ez évi és a jövő évi várakozását egyöntetűen 0,2 százalékponttal csökkentette (3,7%-ra). Globális szinten a pénzpiaci kondíciók még mindig inkább kedvezőek, bár a vezető gazdasági hatalmak eltérő monetáris politikai intézkedései ezen a téren is bizonytalanságot okoznak. Az olajárak magas szintje, valamint az USA kereskedelempolitikai intézkedései és az azokkal kapcsolatos reakciók eddig még nem gyakoroltak jelentékenyebb hatást a globális növekedésre.

Az amerikai elnök által bejelentett és bevezetett **protekcionista intézkedések, védővámok egyelőre nem érik el azt a szintet, ami visszaesést okozna az USA növekedésében**, azonban a nagy kereskedelmi partnerek esetleges válaszaik erősíthetik egy globális kereskedelmi háború kockázatát. Ez középtávon az üzleti bizalmat, így a beruházási hajlandóságot is rombolhatja. Ezzel szemben a megszavazott adócsökkentések rövidtávon valamelyest élénkítik az érett ciklusába érkező növekedést. A munkaerő-piaci és jövedelmi adatok alapján a bővülés fő hajtóereje továbbra is a belső fogyasztás lehet. Az üzleti beruházásoknak rövidtávon támaszt nyújthatott az adócsökkentés, így vélhetően folytatódott az első félévi kedvező trend, de GDP arányos mértékük még mindig nem éri el a válság előtt szintet, valószínűsíthetően a lakóingatlan építések mérsékelt dinamikája miatt. A Fed szeptemberben ismét 25 bázisponttal emelte az irányadó kamatot (2,25%-ra).

Az Európai Unióban a harmadik negyedévet az év eleje óta tapasztalt, egyre romló üzleti hangulat jellemezte, amit a növekedési ütem lassulása is jelezhetett. A gyengébb teljesítmény mögött elsősorban a romló ipari termelés és nettó export állhattak, míg a belső fogyasztás továbbra is pozitív hatással lehetett, amit a kedvező munkaerő-piaci adatok (kilenc éves mélypontra lévő munkanélküliség és csúcson lévő munkahelyteremtés) támasztanak alá. A jövőbeni növekedéssel kapcsolatosan jelentősek a lefelé mutató kockázatok, elsősorban a kereskedelmi háború veszélye, a nagy tagállamok belső és az EU szintű politikai feszültségei, illetve az egyre nagyobb eséllyel megállapodás nélkül végbemenő Brexit miatt.

Japánban a kiugró második negyedéves bővülést követően a várakozások szerint a harmadik negyedévben ismét lassul, de **pozitív marad a növekedés**. A belső kereslet ebben a negyedévben is mérsékeltén bővült, míg a kedvező külpiazi kereslet következtében a nettó export növekedett. A beruházásoknál elsősorban a külföldi tőkebefektetések erősödtek, illetve a tokiói olimpiával összefüggő építőipari tevékenység is pozitív hatással járt.

A kínai gazdaság növekedési ütemének mérsékelt csökkenése várhatóan a harmadik negyedévben is tovább folytatódott. A növekedés legfőbb bázisát változatlanul a belső fogyasztás jelenti, de növekedési ütemének a csökkenése - a beruházásokéval együtt - folytatódik, és a nettó export is fékezőleg hat a bővülésre. Kína láthatólag intenzíven készül a kereskedelmi háborúra. A gazdasági növekedés visszaesésének elkerülése érdekében: az óvatosan elindított fiskális és monetáris szigorítást célzott intézkedésekkel lazítja, támogatja a tartományi kormányzatok beruházásait, illetve enyhített az árnyékbanki hitelbővülést visszafogó eszközein.

A harmadik negyedévben **a magyar gazdaság külső környezete** – a fenti kedvezőtlen folyamatok ellenére – **alapvetően továbbra is támogatónak volt tekinthető** a növekedési, illetve egyensúlyi kilátásokat illetően. A **fogyasztás** dinamikája az erősödő bázis miatt kissé lassulhatott, de a várakozások szerint így is meghatározó maradt a GDP bővülésében. **A beruházások** tovább segítik a növekedést, ebben mind az ingatlan, mind az ipari és szolgáltató ágazati beruházások szerepet játszottak. A tavaly második félévi alacsony bázis és az átadott termelőipari kapacitások miatt várható az **ipari termelés bővülésének javulása**, amit a kedvezően alakuló ipari bizalmi indexek, és az utóbbi időszakban meglóduló új ipari rendelések is alátámaszthatnak. A **nettó exportban** ezek a trendek még nem látszanak, a negyedév első két hónapjában várakozáson alul teljesített, alakulásában az erős fogyasztás és a javuló beruházások importigénye és a nyári időszak is szerepet játszhatott.

A **munkaerőpiacon** a foglalkoztatási és a munkanélküliségi helyzet érdemben nem változott, az előbbi egytized százalékponttal javult, míg az utóbbi ugyanennyivel romlott. A foglalkoztatás lassuló ütemű bővülését a szűkülő munkaerő kínálat vezérli, és hétértében - szinte kizárólagos jelleggel - az elsődleges munkaerőpiac állásteremtése áll. A munkaerő-kínálat elégtelensége egyre több ágazatban effektív korlátot jelenthet; ezért a **bérdinamika** nemcsak a minimálbér és a garantált bérminimum emelése, hanem a piaci béremelések következtében is magas maradhat.

Az **infláció éves üteme** a negyedév során **folyamatosan meghaladta a 3%-os célt**, azonban az év végére mérséklődésére számítanak. Az árszínvonal megugrását döntően az üzemanyagárak változása okozta. A következő hónapokban azonban - az egy évvel ezelőtti emelkedő bázis miatt - egyre kisebb lesz az üzemanyagok inflációt befolyásoló hatása, így az infláció az év végére visszacsökkenhet a 3%-os célszint alá. A júliusban éves alapon 10%-ot meghaladó keresetemelkedés és az ebből fakadó **keresletnövekedés** néhány részterület kivételével **továbbra sem érzékelhető az árakban**, hatását a tartósan alacsony importált infláció, illetve a bér- és vállalkozói terhek csökkentése vélhetően kompenzálja. Az érdemi inflációs nyomás hiányát továbbra is tükrözi, hogy a maginfláció a cél alatt maradt, 2,4%.

Az **államháztartás** július végéig számított **pénzforgalmi hiánya** alapján a korábbi trend folytatódása látható. A költségvetési deficit csaknem elérte az 1.710 milliárd forintot, ami az egész éves előirányzat 130%-a. A hiány elsődleges oka az uniós forrásokból megvalósítandó projektek költségvetési előfinanszírozása, ami július végéig közel 1.150 milliárd forintot tett ki (a 1.309 milliárd forint finanszírozásból 162 milliárdot utalt át az EU). Az EU módszertanával számított (az EU előfinanszírozással korrigált) 2,4%-os költségvetési hiánycél év végére továbbra is tartható a felelős tárca álláspontja szerint; és a GDP-arányos államadósság csökkenése az uniós kifizetések megelőlegezése ellenére is folytatódhat.

Bár a **külkereskedelmi mérleg** robosztus többlete a megugró belső kereslet hatására mérséklődik, a **külső egyensúly** mutatói is kedvezően alakulnak. A tőkemérleg az uniós átutalások növekedése miatt érdemben javulhat, s ez hozzájárulhat ahhoz, hogy a külső finanszírozási képesség megközelítse a GDP 6%-át

Az idei év elejétől a **Magyar Nemzeti Bank** újabb nem konvencionális eszközöket vezetett be, s általuk a továbbra is jelentős bankközi forintlikviditás a **rövid hozamok** szintjét jóval az alapkamat 0,9%-os szintje alá szorította. A rövid hozamok szintje az elkövetkező hónapokban továbbra is mélyen az alapkamat alatti lehet, ami azt eredményezheti, hogy a jegybanki alapkamat szintje középtávig nem lesz effektív, és tartósan változatlan maradhat, s a Monetáris Tanács megítélése szerint az inflációs fejlemények sem indokolják az emelését.

Az MNB Monetáris Tanácsa bejelentette, hogy a jövő év elejétől **érdemben átalakítja a monetáris politikai eszköztárat**. A rövid hozamokra ható nem konvencionális eszköztár leegyszerűsödik, emellett megtörténik a hosszú hozamokra ható nem konvencionális eszköztár finomhangolása. A 3 hónapos betéti eszköz 2018 végén kivezetésre kerül és a jövőben **a kötelező tartalék veszi át az irányadó eszköz szerepét**. Előretekintve a jegybank két eszköz, a forintlikviditást nyújtó swap állomány és a kamatfolyosó optimális kombinációjával kívánja kialakítani az inflációs cél fenntartható eléréséhez szükséges monetáris kondíciókat. Emellett 2018 végéig kivezetésre kerül a monetáris politikai célú IRS-eszköz és a jelzáloglevél-vásárlási program. Annak érdekében, hogy a KKV hitelezés során is erősödjön a fix kamatozású hitelezés részaránya, 2019 elejétől bevezetésre kerül a Növekedési Hitelprogram Fix, amelynek keretében kikerülő likviditást az MNB alapkamaton kamatozó preferenciális betéti konstrukcióval sterilizálja.

Az **euró forintárfolyama** a negyedév során döntően külső események hatására enyhén emelkedett, 319-330 forint közötti sávban mozgott.

2018 július-augusztusban az előzetes felügyeleti statisztikák alapján a **hitelintézetek összesített mérlegfőösszege** 0,9%-kal (346 milliárd forinttal) növekedett. A forint eszközök gyakorlatilag stagnáltak (+0,2%). A devizaeszközök eltérően változtak, amiben a forintárfolyam-elmozdulásoknak nem volt jelentős hatása. A harmadik negyedév első két hónapja alatt az euró állományok

forintértéke jelentősen (4,5%-kal) növekedett, míg az egyéb fontosabb devizák esetében visszaesés történt (-2,4%).

A **forrás oldalán** a stagnáló állományú kibocsátott értékpapírokon kívül minden fontosabb forrástípus növekedett. A teljes **bruttó betétállomány** 298 milliárd forinttal (1,2%-kal) bővült. Ezen belül a bankközi betétek állománya (1,8%-kal) csökkent, így az egyéb betétek átlag feletti mértékben (1,7%-kal) emelkedtek. A belföldi betétállomány gyakorlatilag stagnált (0,3%), míg a külföldi betétállományok jelentős mértékben (5,7%-kal) bővültek, különösen az EU relációban, ahol a növekedés kétszámjegyű volt. A betétportfólió átlagos futamidejének rövidülését tükröző korábbi trend a megelőző negyedévben megfordult és ez a tárgyalt időszakban is folytatódott - amely a hosszú betétek 2,4%-os növekedésében tükröződik - mind a bankközi, mind az ügyfél betétek esetében.

A betétállomány bővülése a vállalatok esetében jelentős mértékű volt (3,9%, 329 milliárd forint), míg a lakossági betétek összege az átlaghoz közeli ütemben emelkedett (1,1%, 102 milliárd forint). Az államháztartási szervezetek esetében jelentős volt a betétkivonás (-9,3%, 119 milliárd forint)

A bankközi hiteleket is magában foglaló bankközi forrásokban átrendeződés ment végbe az instrumentumok között, illetve belföldi-külföldi relációban is, miközben az összegzett állományuk stagnált. Az átlagos futamidő ebben a viszonylatban is növekedett.

Az időszak során a **saját tőke** 107 milliárd forinttal (2,6%-kal), az időszaki eredményt meghaladóan bővült.

Az **eszközállományon** belül a bankközi betételhelyezések kivételével minden fontosabb eszköztípus állománya emelkedett. A hitelállomány növekedése, mind a bankközi állományokkal, mind azok nélkül az átlagot meghaladó volt.

A **bruttó hitelállomány** július-augusztusban 2,2%-kal (449 milliárd forinttal), a bankközi hiteleket nem számítva 2,6%-kal (460 milliárd forinttal) bővült. Az értékvesztés és az értékelési különbözet 3,5%-kal tovább csökkent, míg a felhalmozott kamat nem gyakorolt érdemi hatást az állományra, így a nettó hitelállomány összességében 2,5%-kal (485 milliárd forinttal) emelkedett. A forintárfolyamok változása összességében negatívan hatott az állomány összegére. Míg a forintállományok mérsékelten átlag feletti növekedést produkáltak (2,4%), addig a devizaállományok forintértékben vegyesen alakultak, az euró esetében 3,1%-kal növekedtek, az egyéb devizák esetében 1,8%-kal csökkentek. A hitelezés mérsékelt emelkedésében fontos szerepet játszott a hazai állományok alacsony növekedési üteme (+1,9%), míg a külföldi viszonylatban a bővülés ennek kétszeresét meghaladó, aminek oka az EU reláció kétszámjegyű növekedése.

A nem pénzügyi vállalati szektor bruttó hitelállománya átlagon felül (3,8%-kal, 347 milliárd forinttal) növekedett, és ezt a(z) - korábbiaknál mérsékeltebb összegű - értékvesztés visszairás is segítette. A háztartási hitelek bővülése (1,7%, 104 milliárd forint) ismét elmaradt az átlagostól.

A fenti hatások eredőjeként **a hitelintézeti szektor teljes hitel/betét mutatója 82%-ra nőtt**, míg bankközi hitelállományok nélkül számítva ugyancsak egy százalékpontot emelkedett (79%).

Az adózás előtt számított **eredmény** - a megelőző év azonos időszakához képest 14%-kal csökkenve - kicsivel meghaladta a 420 milliárd forintot. Ez évesítve 15,1% tőkearányos és 1,7% eszközarányos megtérülést jelent, ami egy árnyalattal elmarad a megelőző negyedévek mutatóitól. Osztalék, céltartalék és értékvesztés nélkül számítva, 262 milliárd forint nyereség mellett, csak 9,4, illetve 1,1% a tőke, illetve az eszközarányos megtérülés, de ez javuló trendet mutat az év során. Éves viszonylatban drasztikusan, 7%-ot meghaladóan nőttek az igazgatási költségek, ezen belül a személyi költségek éves növekedése csaknem 9%-os.

III. Vállalati üzletág

Az **MNB augusztusi hitelezési jelentése** szerint „2018 második negyedévében tovább folytatódott a vállalati hitelezés bővülése, amelynek mértéke tranzakciós alapon közel 240 milliárd forintot tett ki. Így a vállalati hitelállomány az elmúlt 12 hónapban összesen 750 milliárd forinttal emelkedett, ami

12,1 százalékos növekedésnek felel meg. A szűken értelmezett kkv-szegmens hitelezése az előzetes adatok alapján közel 16 százalékkal, az önálló vállalkozókat is figyelembe véve 14 százalékkal bővült éves összevetésben. A kkv-szegmensben a mikrovállalkozások esetében volt megfigyelhető a legnagyobb mértékű - éves alapon 22 százalékos - emelkedés. Az új szerződéskötések értéke is jelentősen, 19 százalékkal emelkedett az elmúlt évben. A hosszú lejáratú, és azon belül is a fix kamatozású hitelek aránya a Növekedési Hitelprogram kivezetését követő visszaesés óta nem emelkedett érdemben: míg 2015-ben még az egy évnél hosszabb futamidejű kkv-forinthitelek 80 százaléka volt kamatfixált, az elmúlt egy évben ez már csak 20 százalék körül alakult. Kívánatos lenne ezek közeledése a fejlettebb európai országokban megfigyelt arányokhoz.

A Hitelezési felmérésben adott banki válaszok alapján a második negyedévben a hitelfeltételek minden vállalati méretkategóriában enyhültek. A feltételek enyhülése a bankok érzékelése szerint a kamatfelárak csökkenésében jelentkezett, és elsősorban a verseny fokozódásának, valamint a gazdasági kilátások kedvező alakulásának volt köszönhető. A vállalkozások oldaláról jelentkező hitelkereslet inkább a hosszabb lejáratú hitelek iránt erősödött. A következő fél évre előre tekintve a bankok ezen tendenciák folytatódására számítanak.

Az elmúlt év során a régió minden országában növekedett a vállalati hitelállomány, de a legnagyobb bővülés Magyarországon volt megfigyelhető. A második negyedévben a kamatfelárak minden régiós országban csökkentek.”

Növekedési Hitelprogram

Az MNB szeptemberi tanulmánya és az elmúlt évek tapasztalatai - a Növekedési Hitelprogram (NHP) és a Piaci Hitelprogram (PHP) - alapján az MNB úgy értékeli, hogy a korábbi programok teljesítették a hitelezési piac élénkítését a kkv szektorban, de a hitelezés szerkezetére nem tudtak érdemi hatást gyakorolni; a programok befejeztével a hosszú lejáratú, fix kamatozású hitelek aránya visszaszorult. Ezen tapasztalatokat is figyelembe véve az MNB meglátása szerint az egészséges hitelezés jegybanki elősegítése az NHP-hoz való, célzottabb formában történő visszatérés útján valósulhat meg. Ebből kifolyólag az MNB 2019 elején elindítja a **Növekedési Hitelprogram Fix (NHP fix)** elnevezésű konstrukciót, 1000 milliárd Ft-os keretösszeggel. Az új konstrukció a legfontosabb paraméterei és a lebonyolítás módja tekintetében megegyezik az NHP korábbi szakaszaival, így a hitelintézetek 0%-os kamatú refinanszírozással maximum 2,5%-os kamatmarzs mellett tudnak a kkv-k új beruházásaihoz forint alapú finanszírozást biztosítani.

Egységes Hiteligénylési Felület

A nemzetközi és hazai tapasztalatok alapján számos kis,- és középméretű vállalkozásnak nehézséget okoz a hiteligénylési folyamat bonyolultsága, ideértve a bankok eltérő és esetenként nem egyértelműen kommunikált igényeit is. Az MNB számára kiemelten fontos a kkv-k hiteligénylési folyamatának egyszerűsítése és véleményük szerint mind a hitelfelvételi kedvet, mind a bankok közötti versenyt növelné, ha **létezne egy olyan elektronikus felület, amelyen keresztül a mikro- és kisvállalatok egyszerre több bankhoz is benyújthatnák ugyanabban a formában hiteligényüket**, és a részt vevő hitelintézeteknek arra néhány napon belül ajánlatot kellene adniuk, összehasonlítható formában. Ennek a kidolgozásának érdekében a KKV munkacsoport a negyedév során több alkalommal egyeztetett az MNB képviselőivel. A munkacsoporttagoknak lehetőségük volt az MNB által összeállított **kérdőív** kitöltésére. A kérdőív egyfelől koncepcionális, az üzleti paraméterekre vonatkozó kérdéseket tartalmazott, másfelől az egységes hiteligénylési úrlapon - valamint a bankok által adott ajánlatban - megjelenítendő adatokra vonatkozott. A beérkező vélemények összegzését követően az MNB konzultált a Magyar Bankszövetséggel és az érintett szervezetekkel. A koncepció részét képezi egy kiadvány létrehozása is, amely hasznos tudnivalókkal szolgál a hitelfelvétellel

kapcsolatos ismeretekről, valamint tartalmaz egy jól érthető útmutatót az igénylési folyamat egyes lépéseiről, mely szintén megvitatásra került a találkozók alkalmával.

IV. Lakossági üzletág

Az MNB augusztusi hitelezési folyamatokról szóló jelentése szerint „2018 második negyedévében 159 milliárd forinttal bővült a tranzakciók hatására a háztartások hitelállománya, főképp a lakáshitel-szegmens hozzájárulásával. Ennek hatására a tranzakció alapú éves növekedési ütem 4,1 százalékra emelkedett, ami az új hitelciklus eddigi legnagyobb mértékű bővülését jelenti. A hitelállomány növekedését az új szerződés kötések továbbra is növekvő volumene támogatja: éves átlagban 31 százalékkal nőtt az új kibocsátás, ezen belül a lakáshitelek és a személyi kölcsönök értéke rendre 39 és 48 százalékos bővülést mutatott. A hitelezés dinamikáját a hitelfelvételi standardok kis arányú enyhítése mellett a kereslet bővülése támogatja. A lakáscélú hitelfelvételhez pozitívan járul hozzá a Családi Otthontermelési Kedvezmény, amely továbbra is népszerűségnek örvend: a felvett lakáshitelek 16 százaléka kapcsolódott volumen alapon ehhez a támogatáshoz. A hosszabb kamatperiódusú hitelek aránya is emelkedett a változó kamatozású vagy éven belül átárazódó hitelek ellenében: a második negyedévben ez az arány már 82 százalékot tett ki. A Minősített Fogyasztóbarát Lakáshitel termékek a félév során egyre nagyobb teret nyertek, a kamatfixált lakáshitelek kibocsátásában 53 százalékos részarányt érve el. Az új lakáshitel-kibocsátásban az 5 éves kamatperiódus a legnépszerűbb termék, és az MFL termékek térnyerésével a hosszabb fixálású hitelek felára csökkent a vizsgált időszakban. Ennek következtében az 1–5 évre kamatfixált hitelek felára elérte, az 5 éven túl fixáltak felára pedig 0,2 százalékpontra közelítette meg a változó kamatozású hitelekét.”

Konzultáció a JTM mutató finomhangolásáról

A **jövedelemarányos törlesztőrészlet mutató (JTM)** célja a túlzott eladósodottság megakadályozása. A JTM mutató azt fejezi ki, hogy a **jövedelem hány százaléka terhelhető hitellel**. A JTM mutató - a háztartási jelzáloghitelek kamatkockázatának kezelését célzó - módosításának a véglegesítése előtt az Magyar Nemzeti Bank több körben egyeztetett a Bankszövetséggel. A vonatkozó MNB rendelet az időbeli hatályt tekintve két részletben módosul. 2018. október 1-től az eddigi jövedelemarányos törlesztési mutató - a jövedelem összegének és a hitel pénznemének megkülönböztető kategóriáján túl - **kamatperiódusok szerinti sávokkal egészül ki**. Ezen kívül a 2019. július 1-től hatályba lépő módosítások alapján a nagyobb JTM alkalmazását lehetővé tévő jövedelemre vonatkozó minimum korlátok az eddigi 400 ezer forintról 500 ezer forintra emelkednek.

A forintban igényelt hitelekhez kapcsolódó JTM módosításokat az alábbi táblázat foglalja össze:

Havi nettó jövedelem	Kamatperiódus		
	változó kamat - 5 év alatt	5 év - 10 év alatt	10 év - futamidő végéig
400e Ft (2019. július 1-től 500e Ft) alatti	25%	35%	50%
400e Ft (2019. július 1-től 500e Ft) vagy feletti	30%	40%	60%

Forrás: MNB

A zökkenőmentes átállás biztosítása és a gyakorlatban felmerülő kérdések megválaszolása céljából a **Gyakran Ismételt Kérdések** dokumentum véleményezésére is sor került a harmadik negyedévben.

A minősített fogyasztóbarát lakáshitel termék kiírásának a módosítása

A minősített fogyasztóbarát lakáshitel termékekre vonatkozó pályázati feltételek október 1-i hatállyal módosultak. A kérdésben az MNB több alkalommal is egyeztetett a Magyar Bankszövetséggel. A módosítás értelmében **kivezetésre kerülnek a 3 éves** és egyúttal **minősíthetővé válnak a 15 éves kamatperiódusú** hitel termékek. Ezen túl a kisebb, kevésbé súlyos, de mihamarabbi javítást igénylő feltételsértések esetén lehetővé válik **az egyes kölcsönök minősítésének átmeneti felfüggesztése** is. A rendeletben egyéb kisebb, technikai módosítások is átvezetésre kerültek.

A családok otthonteremtési kedvezményével (CSOK) kapcsolatos jogértelmezés

A harmadik negyedévben **a lakáscélú állami támogatásokkal** (a családok otthonteremtési kedvezményével) **kapcsolatos, az egységes jogalkalmazást biztosító szakmai állásfoglalást** adott ki a Pénzügyminisztérium a hasznos alapterület számítása, a helyiségek fűthetősége és az EGT részes államokban teljesített társadalombiztosítási jogviszony igazolása tárgyában.

Az állásfoglalás alapján **a hasznos alapterület** számításánál mind a használt mind az új lakások esetén a nettó alapterületnek azon részét kell figyelembe venni, amelyen a belmagasság legalább 1,9 m, akként, hogy **az új lakások építéséhez, vásárlásához kapcsolódó lakáscélú támogatásról szóló 16/2016. (II. 10.) Korm. rendeletben** meghatározott, helyiségek kialakítására vonatkozó rendelkezésekre is figyelemmel kell lenni. A használt lakások esetén a hasznos alapterületbe szintén az 1,9 m belmagassággal rendelkező helyiségek számítanak bele, de csak **a használt lakás vásárlásához, bővítéséhez igényelhető családi otthonteremtési kedvezményről szóló 17/2016. (II.10.) Korm. rendeletben** felsorolt helyiségek vehetőek figyelembe.

Az állásfoglalás kimondja, hogy a lakás **helyiségeinek fűthetősége** tekintetében a központi fűtésre vonatkozó elvárás mellett olyan helyiségenkénti fűtési rendszer is elfogadható, amelynél a fűtőberendezés a lakás elválaszthatatlan részét képezi.

Az **EGT részes államokban teljesített társadalombiztosítási jogviszony** igazolását érintően a tárca az Európai Bizottság határozatával összhangban határozza meg a TB jogviszony igazolás elfogadható formáit.

V. A bankszektor működését befolyásoló további fontosabb szabályozási fejlemények

A pénzügyi közvetítőrendszert érintő egyes törvények jogharmonizációs célú módosítása

A pénzügyi közvetítőrendszert érintő egyes törvények jogharmonizációs célú módosításáról szóló szakmai dokumentációt a Pénzügyminisztérium három részanyagban küldte meg a Bankszövetségnek véleményezésre; majd ezt követően egy egybefoglalt pénzügyminisztériumi „**salátatörvény**” érkezett, amelyet a Bankszövetség több munkacsoportja is tárgyalt (Jogi munkacsoport, Pénzforgalmi munkacsoport stb.). A szakmai részanyagokhoz és a salátatörvényhez a tagbankjainktól beérkezett észrevételek alapján számos módosítási javaslatot tettünk, amelyek jellegükben elsősorban a **jogalkalmazást segítését**, valamint **az uniós és magyar jogi aktusokkal történő koherencia erősítését** célozták, összhangban a **gyakorlati igényekkel**. Javaslatokat fogalmaztunk meg többek között a befektetési vállalkozásokról és az árutőzsdei szolgáltatókról, valamint az általuk végezhető tevékenységek szabályairól szóló törvény, a pénzforgalmi szolgáltatás nyújtásáról szóló törvény, a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló törvény, a fogyasztónak nyújtott hitelről szóló törvény, a pénzügyi tranzakciós illetékről szóló törvény, valamint a tőkepiacról szóló törvény módosítása kapcsán. Az észrevételeink kapcsán szakmai egyeztetésre is sor került a Pénzügyminisztériumban.

Jelentős újdonság a magyar jogrendszerben az **értékpapírosítás**, s annak keretében **az STS értékpapírosításnak¹ nem minősülő true sale** értékpapírosítás speciális szabályozása, amelynek egyes általános szabályainak uniós lábát a 2017/2402. európai és tanácsi rendelet képezi. Az egyeztetések során - többek között - javaslatokat fogalmaztunk meg a valódi értékpapírosítás struktúrájának megfelelő szabályozás érdekében történő követelés átruházás következetes nevesítésére, egyben a szerződés átruházás elhagyására, a különleges célú gazdasági egységek (KCGE) működése kapcsán a tranzakciók elterjedése érdekében a banktitok - az értékpapírosításban résztvevő szereplők közti - megtartása alóli kifejezett felmentés Hpt.-ben való rögzítésére, a KCGE-t érintő felszámolás esetére az erre jogosítvánnyal rendelkező felszámoló kikötésére.

A **pénzügyi közvetítőrendszer egyes szereplőinek biztonságát erősítő intézményrendszer továbbfejlesztéséről** szóló törvényt illetően, többek között jeleztük, hogy **nem támogatjuk a szanálhatósági akadályok elhárítására adott határidő csökkentését**, valamint azt, **hogy korlátozni kívánják az Európai Bankhatósággal történő egyeztetés lehetőségét**, ha az anyavállalat és a leányvállalat szanálási hatóságának a leányvállalat MREL² követelményére vonatkozó értékelése 1%-ponttal eltér egymástól.

¹ simple, transparent and standardised securitisation: egyszerű, átlátható és szabványosított értékpapírosítás

²Minimum requirement for own funds and eligible liabilities: a szanáláskor leírható vagy tőkévé alakítható kötelezettségekre vonatkozó minimumkövetelmény

Az egyszerűsített magáncsőd törvénnyel kapcsolatos egyeztetések; az adósságrendezési eljárásról szóló („normál magáncsőd”) törvény módosítása

A jelentős fizetési késedelemmel érintett természetes személy jelzáloghitel adósok egyszerűsített adósságrendezéséről szóló törvény - az úgy nevezett **egyszerűsített magáncsőd törvény** – megalkotását érintő egyeztetések a harmadik negyedévben is tovább folytatódtak, az Igazságügyi Minisztérium és a Bankszövetség között. A törvény tervezetét a Magáncsőd munkacsoport is ismételten tárgyalta.

Az Igazságügyi Minisztérium az egyszerűsített magáncsőd törvény megalkotásával egyidejűleg a 2015-ben elfogadott - és azóta változatlan , a természetes személyek adósságrendezéséről szóló **magáncsőd törvény** módosítását is tervezi. A Bankszövetség a Magáncsőd munkacsoport szakértőitől összegyűjtötte a törvénnyel kapcsolatos - az eddigi tapasztalatokon alapuló - véleményeket, javaslatokat, amelyek ismeretében egyeztetéseket folytat a minisztériummal, hogy a törvény módosítását követően az adósságrendezési eljárások minél egyszerűbben és hatékonyabban működjenek.

A közjegyzők eljárására vonatkozó jogszabályok módosítása

Az Igazságügyi Minisztérium a közjegyzőkről szóló törvény és az egyes közjegyzői nemperes eljárásokról szóló törvény módosításáról szóló előterjesztését a Bankszövetség Jogi munkacsoportja tárgyalta. A módosítással kapcsolatban a tagbankjainktól beérkezett észrevételek alapján javaslatként fogalmazzuk meg, hogy ne csak a jogi képviselővel eljáró jogi személy felek számára tegye lehetővé a jogszabály, hogy **együttesen kérhessék az okirat felolvasásának mellőzését**, hanem a **jogi képviselővel eljáró természetes személy** felek számára és a **jogi képviselő nélkül eljáró jogi személyek** számára is. Ez a megoldás nagyobb rugalmasságot biztosít a jogalkalmazás számára, egyben figyelemmel van azon körülményre, hogy a jogszabály korábbi időállapotában az állami kamattámogatással érintett hitelszerződések esetén nem írt elő jogi képviselőt a felolvasás mellőzését kérő felek részére.

A közjegyzői díjszabásról szóló új IM rendelet megalkotása

A közjegyzői díjszabásról szóló 22/2018. (VIII. 23.) IM rendelet (a továbbiakban: új rendelet) 2018. augusztus 23-án került kihirdetésre a Magyar Közlönyben, 2018. október 1-i tervezett hatálybalépéssel, amellyel egyidejűleg hatályát veszítette volna a közjegyzői díjszabásról szóló 14/1991. (XI. 26.) IM rendelet. Az új rendelet alapján az ügyfeleket terhelő közjegyzői díjak jelentős emelkedésére került volna sor, ami nagymértékű költségnövekedést okozna a jelzáloghitelt felvevő ügyfelek esetében is.

Az új rendelet megalkotásának egyeztetésébe semmilyen formában nem vonták be a bankszektort, így lehetősége sem volt az ügyfelek terheit is csökkentő véleményének, illetve egyéb kapcsolódó észrevételeinek és javaslatainak a megtételére. Ez az eljárás nem áll összhangban a jogszabályok egyeztetésére vonatkozó előírásokkal és stratégiai partnerségi megállapodásokkal. Emiatt írásban kértük az igazságügyi minisztert, hogy a jövőben a közjegyzői díjrendeletre hasonló, a hitelezési folyamatokra jelentős hatást gyakorló jogszabálytervezeteket a Magyar Bankszövetség minden esetben kapja meg előzetes véleményezésre. Emellett javasoltuk, hogy még a rendelet hatálybalépése előtt kerüljön sor egyeztetésre a tárca és a Magyar Bankszövetség képviselői között annak érdekében, hogy az új rendelet **lakástulajdon szerzésre gyakorolt kedvezőtlen hatása csökkenthető legyen**.

A megkezdett egyeztetésekre is figyelemmel az új rendelet hatálybaléptetését 2019. január 1-re halasztotta el az Igazságügyi Minisztérium. A hatályba nem lépő díjszabások helyett új rendelkezések kerülnek kidolgozásra, melynek során a Magyar Bankszövetség véleményére is tekintettel lesznek.

A teljes bizonyító erejű magánokiratokkal kapcsolatos jogszabályi rendelkezések módosítása

2018. június 29. napján lépett hatályba az Alaptörvény hetedik módosítása, amely az Alaptörvény VI. cikkének módosításával **az alapvető jogok között nevesítette az állampolgárok magán- és családi életének és otthonának tiszteletben tartásához fűződő jogot**. A VI. cikk hatályos szövege szerint az állam jogi védelemben részesíti az otthon nyugalma. Mindenkinek joga van ahhoz, hogy magán- és családi életét, otthonát, kapcsolattartását és jó hírnevét tiszteletben tartsák. A véleménynyilvánítás szabadsága és a gyülekezési jog gyakorlása nem járhat mások magán- és családi életének, valamint otthonának sérelmével.

A magánszférajogok Alaptörvényben való megjelenése a jogszabályi hierarchia alacsonyabb szintjein is módosításokat indokol annak érdekében, hogy az otthon és magánélet védelméhez fűződő jog megfelelően érvényesülhessen. A Magyar Bankszövetség tagintézményei ilyen módosítást igénylő területként azonosították **a teljes bizonyító erejű magánokiratok tanúzási szabályait**, amely kapcsán a Polgári Perrendtartásról szóló törvényt, az ingatlan-nyilvántartásról szóló törvényt, valamint a hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló törvényt illetően módosító javaslatot küldött a Bankszövetség az Igazságügyi Minisztérium és a Pénzügyminisztérium részére.

A tanú lakóhelyének, illetve tartózkodási helyének feltüntetése az idézhetőséget hivatott biztosítani egy esetleges hatósági eljárásban. A pénzügyi intézmények és ügyfelek között létrejövő szerződések és jognyilatkozatok jellemzően teljes bizonyító erejű magánokirati formában jönnek létre, **tanúként** az esetek többségében **a pénzügyi intézmények bankfiókban dolgozó alkalmazottai** járnak el. A világgazdasági válságot kísérő pénzügyi és szociális feszültségek számos esetben a tanúként eljáró banki ügyintézőkkel szembeni - olykor a verbális abúzus határain túlmutató - támadások formájában kerültek felszínre. A támadások elsődleges helyszínei a bankfiókok, azonban számos esetben a tanúként eljáró és lakóhelyüket feltüntető banki ügyintézők magánlakásai is a zaklatások célpontjaivá váltak. Az incidensek a bankfióki dolgozók magán- és családi életének, valamint otthonának sérelmével járnak, ezért a Bankszövetség álláspontja szerint jogalkotói beavatkozást igényelnek. A két ellentétes érdek - a magán-szféra védelme és az idézhetőség biztosítása - közül az utóbbi más eszközökkel is megoldható, ezért a Bankszövetség javasolta, hogy a pénzügyi intézmények és ügyfelek közti jogügyletekben az okirati tanú lakóhelye helyett **együttesen a munkáltató címe, valamint a személyazonosításra alkalmas hatósági igazolvány típusa és száma** legyen feltüntethető. Ezzel a módosítással érvényre jutna a magánszférának az Alaptörvény VI. cikke általi védelme, és a tanú idézhetősége is biztosított lenne.

VI. A Magyar Nemzeti Bankkal kapcsolatos fejlemények

Piaci konzultáció a MREL szabályozásról

A pénzügyi közvetítőrendszer stabilitásának a megőrzése, válságkezelési képességének az erősítése, a megfelelő stabilitási védőháló kiépítése és fenntartása a Magyar Nemzeti Bank kiemelt feladata. Ennek jegyében az MNB illetékes igazgatósága júliusban piaci konzultációt tartott a **szanálskor leírható vagy tőkév alakítható kötelezettségekre vonatkozó minimumkövetelmény (MREL)** szabályozásról.

A válságkezelési képesség erősítése érdekében **az MNB, mint szanálási hatóság megkezdte a felkészülést a MREL követelmény előírására**; a vonatkozó jogszabályi keretek között kialakította **a követelmény meghatározására vonatkozó koncepcióját**, amit a konzultáción ismertetett a piaci szereplőkkel.

A konzultáció előadói bemutatták a MREL szabályozás **célját és időszerűségét**, a MREL követelmény előírását szabályozó **általános és törvényi kereteket**; kitérve a **MREL képes kötelezettségek** ismérveire, valamint a **feltőkésítési mennyiség (RCA³)** - ezen belül **a piacbizalmi elvárás (MCC⁴)** - és **a veszteségviselési mennyiség (LAA⁵)** meghatározására. A MREL követelmény **mértékének** a meghatározására, illetve a MREL források **minőségére** vonatkozó MNB keretrendszert részleteiben is tárgyalták. A bevezetés időzítésére vonatkozó tervek szerint az egyedi MREL követelmények előírására és kommunikálására – a Bankuniós szanálási hatóság által előírt követelményekkel párhuzamosan - várhatóan **2019 második negyedévéől** kerül sor. A követelmény teljesítésére - közbülső célok kijelölésével és éves monitoringgal - **4 éves átmeneti időt** biztosítanak.

A MREL követelmény előírására vonatkozó alapelvek végleges meghatározása és az MREL követelmények előírása az érintettekkel egyeztetve, véleményük figyelembe vételével történik.

A kapcsolódó ügyfelek kezelésére vonatkozó ajánlás

A Magyar Nemzeti Bank kidolgozta **a tőkekövetelmény rendelet szerint⁶ kapcsolatban álló ügyfelek csoportja (ügycsoport) fogalmának meghatározásáról szóló MNB ajánlás tervezetét**, amely az Európai Bankhatóság (EBA⁷) kapcsolatban álló ügyfelekről szóló iránymutatásában (EBA/GL/2017/15) foglaltak hazai alkalmazását célozza.

Az ajánlás – a CRR-nek megfelelően - a hitelintézetekre és befektetési vállalkozásokra (a továbbiakban: intézmények) vonatkozik. Az intézmények ügyfelei esetében az egy ügycsoportba tartozást: **az ellenőrzés (control)** és **a gazdasági függőség (economic dependencies)** okozhatja. E két tényező fennállásának a fő ismérveit az MNB ajánlás tervezet EBA iránymutatás alapján határozza meg. Az ügycsoport definíciót a CRR alapvetően **a nagykockázat-vállalási korlát meghatározása** során használja, de az ajánlás szerinti ügycsoport fogalmat célszerű alkalmazni minden olyan esetben, amikor a CRR ügycsoportot említ. Az MNB ajánlás azt az elvárást is megfogalmazza, hogy az intézmények nagykockázat-vállalásokkal kapcsolatos döntései a legmagasabb hitelkockázati döntési fórumon szülessenek meg. A tervezet szerint az MNB az ajánlás alkalmazását 2019. január 1-től várta el az intézményektől.

Az ajánlástervezethez beérkezett banki észrevételek alapján az MNB személyes **konzultációt** hívott össze, amelyen az MBSZ alelnöke által felvetett öt kérdéskört - (i) ügycsoportok konszolidálása, a nagykockázat limitek hamar betelnek, (ii) az ügycsoport definíció változhat, (iii) GDPR konformitás, (iv) felkészülési idő; (v) egy ügyfél egy csoportba tartozzon – áttekintve került sor a felmerült problémák megvitatására.

Az MNB leszögezte, hogy az EBA ajánlásban előírtakhoz mindenképpen ragaszkodik, de nem célja azokhoz képest többlet követelmények meghatározása. Az ügycsoportokra vonatkozó információk begyűjtése során arányos erőfeszítést várnak el.

Az egyeztetésen elhangzottak figyelembe vételével **az MNB módosította az ajánlástervezetet és visszamutatásra megküldte** a Magyar Bankszövetségnek. Az átdolgozott változat a következőkkel egészült ki:

³ recapitalisation amount

⁴ market confidence charge

⁵ loss absorbing amount

⁶ Capital Requirement Regulation (CRR); 575/2013/EU rendelet 4. cikk (1) bekezdés 39. pont

⁷ European Banking Authority

- Az intézménynek azokat a személyeket és szervezeteket kell ügyfélcsoportba sorolni, amellyel szemben a CRR szerinti kitétsége áll fent, vagy amellyel kockázatvállalással járó szerződés kötését tervezi.
- Az ellenőrzési kapcsolat fennállását elsősorban a nyilvánosan hozzáférhető adatbázisok, az ügyfelek ellenőrzési kapcsolatra vonatkozó nyilatkozatai, valamint a kockázatvállalási döntéshez bekért információk alapján célszerű vizsgálni.
- Az MNB a gazdasági függés részletes vizsgálatát csak azon esetekben várja el, amikor az egy ügyféllel vagy az ellenőrzési kapcsolat miatt már ügyfélcsoportként azonosított ügyfelekkel szembeni összesített kitétség mértéke **meghaladja az intézmény alapvető tőkéjének 5%-át.**
- A gazdasági függés vizsgálatához kapcsolódóan az ajánlás 20. pontjában felsorolt, százalékos formában meghatározott arányok indikatív jellegűek.
- Nem kell egy ügyfélcsoportnak tekinteni az üzletszerűen garanciát vagy készfizető kezességet vállaló pénzügyi intézményeket a garanciájukkal vagy készfizető kezességükkel biztosított személyekkel.
- Bizonyos feltételek mellett **de minimis szabály** bevezetése az **alapvető tőke egy százaléka vagy 100 millió forint közül az alacsonyabb értékű** kockázatvállalásokra.
- Az intézmény vizsgálja meg az összekapcsolódások változásait is, az időszakos hitel felülvizsgálatok során (de legalább évente), valamint abban az esetben, amikor a kitétség jelentős növelését vagy a kitétségi limit emelését tervezi.

Kikerült a szövegből az adós élettársára/házastársára, valamint a közeli hozzátartozójára való hivatkozás. A **helyettesíthetőség** hangsúlyosabb megfogalmazását az MNB nem tartotta indokoltnak tekintettel arra, hogy azt az ajánlás szövege már eleve egyértelműen tartalmazta.

Az ajánlás **nagykockázat-vállalásra** vonatkozó részeinek az alkalmazását **2019. január 1-től**, az ajánlás **többi részének** alkalmazását **2019. július 1-től** várja el az MNB.

Az átdolgozott szöveghez október elején küldtünk észrevételeket.

Adatszolgáltatás

2018. harmadik negyedében a **jegybanki analitikus hitelregiszter kialakítására létrejött HITREG munkacsoport** egy alkalommal ülésezett teljes létszámban. A HITREG-gel foglalkozó banki és MNB szakértők számos alkalommal találkoztak a technikai kérdések tisztázása érdekében. A megvalósítás tervezett technikai háttéréről a Bankszövetség összegyűjtötte az MNB által kért információkat. Az adatszolgáltatás önkéntes alapon történt, célja a jövőbeni adatszolgáltatás ellenőrzési szabályrendszerének egységes platformon történő kialakítása volt.

Tagbanki megkeresésekre a Bankszövetség kérte az MNB illetékes alelnökeitől a **HITREG bevezetés ütemezésének újragondolását**. A kérést az indokolta, hogy a HITREG Rendelet megjelenése csak október végére várható, a szükséges banki fejlesztések csak ekkor indíthatók. Másrészt az érvényes ütemterv szerint a HITREG és az Azonnali Fizetési Rendszer (AFR) bevezetése egybe esik. Az AFR ugyanazokat a fejlesztési kapacitásokat köti le, amelyekre a HITREG projektnek is szüksége lenne. Az AFR az MNB kommunikációja szerint feltétlen prioritást élvez, megvalósítása egy hasonló léptékű adatszolgáltatási feladat beiktatásával nem veszélyeztethető.

A beérkezett észrevételekre tekintettel olyan javaslatot terjesztenek az MNB igazgatósága elé, hogy a HITREG adatszolgáltatást első alkalommal 2019. december hónapra vonatkozóan kell teljesíteni 2020 februárjában.

Szeptember elején az MNB konzultációs napot tartott a 2019-es rendeletekről. Komoly újdonságot jelentett, hogy **nyolc új, napi tőkepiaci jelentést** írnának elő. Ezen jelentések értelmezése, összehangolása céljából a tagbanki adatszolgáltatási szakértőknek munkacsoport ülést tartottunk és javaslatainkat elküldtük az MNB-nek. A Jegybank az észrevételek figyelembe vételével **átdolgozta a**

jelentéscsomagot, a napi tőkepiaci jelentések számát nyolcra hatra csökkentette. A módosított jelentéscsomagot érintő újabb észrevételeket szeptember végén küldtünk meg az MNB-nek.

2018 júliusában az OBA a Bankszövetség közreműködésével konzultációs napot tartott az új **Teljes Betétállomány (TB)** és a **Konzolidált Betétállomány (KBB)** adatszolgáltatási koncepciójáról. Az új jelentéseket a tagszervezeteinkkel véleményeztettük. Az egyik tagunk alternatív javaslatot dolgozott ki, amely - az ellenőrzési célokat tiszteletben tartva - egyszerűsítéseket tartalmaz az OBA javaslatához képest. Az alternatív javaslatot valamennyi tagunk támogatta, így azt eljuttattuk az OBA illetékes szakértőjéhez.

VII. Pénzforgalom

A fizetési számla irányelvvel (PAD⁸) kapcsolatos adatszolgáltatás

Azt követően, hogy a Bankszámla díjak átláthatósága almunkacsoport az illetékes minisztériummal többször is eredményesen egyeztetett, megjelent a *vonatkozó kormányrendelet*⁹, amely számos szakmai érvünket figyelembe vette. A rendelet - többek között - szabályokat állapít meg **a díjjegyzékhez és a díjkimutatáshoz kapcsolódó, pénzforgalmi szolgáltatókra vonatkozó kötelezettségeket** illetően, valamint megnevezi **az MNB-ét a nemzeti összehasonlító weboldal gazdájaként** és meghatározza a weboldal működésére és működtetésére vonatkozó szabályokat. A rendelet melléklete tartalmazza **a fizetési számlákhoz kapcsolódó legjellemzőbb szolgáltatásoknak** a Fizetési számla irányelv 3. Cikk (5) bekezdése alapján nemzeti keretek között meghatározott **húsz tételből álló jegyzékét is**.

A weboldal működtetéséhez az MNB önálló - a meglévő pénzforgalmi adatszolgáltatástól független - adatszolgáltatást kíván bevezetni. Erre az adatszolgáltatásra vonatkozóan elkészítette és konzultációra bocsátotta a „A pénzforgalmi szolgáltatók által fogyasztók részére Magyarországon nyitott és vezetett fizetési számlákhoz kapcsolódó díjak PAD szerinti összehasonlító weboldal működtetéséhez szükséges **felügyeleti jelentés**” tervezetét.

A felügyeleti jelentésre vonatkozó konzultáció keretében a munkacsoport számos észrevételt tett, az előírások pontosítását és kiegészítését kérve, amelyek nagy részét elfogadta és átvezette az MNB. A leendő jelentés pontos kitöltéséhez nélkülözhetetlen **a Felhasználói kézikönyv és a Kitöltési segédlet**, amelyek a későbbiekben kerülnek megküldésre, akár csak az adatszolgáltató pénzforgalmi szolgáltatók **logói** feltüntetésével kapcsolatos szabályok, így ezek feldolgozása még hátra van.

Az erős (biztonságos) ügyfél-hitelesítéssel foglalkozó SCA RTS almunkacsoport tevékenysége

A PSD2¹⁰-höz kapcsolódóan 2018 első negyedévében véglegesített páneurópai standard - **a Strong Customer Authentication (SCA) és Common and secure open standards of communication (CSC) RTS**¹¹ - több bankszakmai terület munkáját is jelentősen meghatározza, érinti. A Bankszövetség

⁸ Payment Accounts Directive: Fizetési számla irányelv: a fizetési számlákhoz kapcsolódó díjak összehasonlíthatóságáról, a fizetésiszámla-váltásról és az alapszintű fizetési számla nyitásáról, illetve használatáról szóló, 2014. július 23-i 2014/92/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv

⁹ A Kormány 144/2018. (VIII.13.) Korm. rendelete a fogyasztók részére vezetett fizetési számlákhoz kapcsolódó díjakról történő tájékoztatás egyes kérdéseiről

¹⁰ Payment Services Directive: a 2. pénzforgalmi irányelv

¹¹ Az erős ügyfél-hitelesítésre (SCA) valamint a közös és biztonságos kommunikációra (CSC) vonatkozó szabályozási technikai sztenderd

tagintézményei új jogszabályi előírásra vonatkozó felkészülését az **erős ügyfél-hitelesítéssel foglalkozó**, időszakos almunkacsoport létrehozásával kívánta segíteni.

Az eredeti tervek szerint az almunkacsoport csak néhány (3-6 alkalommal) találkozott volna; kis létszámmal, kifejezetten érintett, aktív szakértőkkel tárgyalva végig a felmerülő témaköröket, de kérdések számossága és bonyolultsága miatt már eddig is a tervezettnél több megbeszélésre került sor.

Az olyan kérdések esetében, amelyekre az almunkacsoport nem tud egyértelmű, megnyugtató választ adni, az MNB véleményét és/vagy állásfoglalását kérjük. A negyedévben sor került az első MNB-vel közös egyeztetésre, de már most látszik, hogy további konzultációkra lesz szükség.

Az azonnali fizetés projekt állása - GIRO Fórum - Tájékoztatási munkacsoport

A GIRO **Tájékoztatási fórumot** hívott össze szeptember első felében, hogy helyzetjelentést adjon az **AZUR¹² projekt** állásáról. A fórum időszerűségét az is indokolta, hogy az új szolgáltatás indulásáig - 2019. július 1. - már kevesebb, mint egy év van hátra. A fórumon részt vettek az MBSZ projekttel foglalkozó munkatársai és tagbankjaink zöme is közvetlenül képviseltette magát.

A projektvezető előadásában összefoglalta az eddig elvégzett munka **specifikációs és implementációs szakaszainak** eredményeit. Ismertette **az elfogadott változásigényeket**; kiemelve a likviditáskezeléssel kapcsolatban az alsó-felső küszöbérték érték meghatározására, a referencia szint módosítására, az automatikus ellenőrzések leállítására, a minimum likviditás ellenőrzési szintre vonatkozóakat. Ugyancsak az elfogadott változásigények között sorolta fel a különféle napon belüli és napvégi jelentéseket, amelyeket a rendszer biztosít a pénzforgalmi szolgáltatók részére. Az elfogadott változásigények között bemutatta a **„visszautalási tranzakció folyamatát”**, amelynél a kedvezményezett bankja kezdeményezi a visszautalási tranzakciót. Ezt követően prezentálta a **banki csatlakozást támogató dokumentumok** listáját. Végül részletezte a **rendszer éles indulásáig hátralévő időszak teendőinek időbeli szakaszait**. Ennek értelmében:

- a technikai csatlakozási teszteknek 2018. október 1-től - 2018. december 31-ig,
- az önkéntes üzleti teszteknek 2019. január 2-től - 2019. március 31-ig,
- a kötelező üzleti teszteknek pedig 2019. április 1-től - 2019. május 31-ig kell lefutniuk.

A GIRO Zrt. leendő szolgáltatásának árazási elvei külön előadásban kerültek ismertetésre.

A GIRO képviselői befejezésül a projekt állását értékelték és megállapították, hogy az azonnali fizetés bevezetése az ütemterv szerint halad és megerősítették, hogy változatlanul elkötelezettek a szolgáltatás kitűzött határidőre történő indítása mellett.

Az MNB Igazgatósága az AFR létrehozása során arról is döntött, hogy az egységes kommunikáció érdekében az alapszolgáltatásra vonatkozó állandó, hosszú távon használatos **fizetési márka** létrehozására kerüljön sor. Ennek célja, hogy mind a program kezdeményezője, az MNB, mind az érintett piaci szereplők, nem utolsósorban pedig az üzleti és lakossági felhasználók azonos név alatt azonos tartalommal ismerjék meg a rendszer lényegét, működését és a benne rejlő alapvető lehetőségeket. Az MNB Kommunikáció kreatív szerződéses partnerével hozzákezdett a feladat végrehajtásához; így első lépésben az **Azonnali Fizetési Rendszer egységes elnevezésére** vonatkozó ötleteket, javaslatokat gyűjtik.

A fizetési kérelemmel kapcsolatos fejlemények

¹² Az AZUR betűszó: **AZ**onnali **U**talási **R**endszer; az Azonnali Fizetési Rendszer (AFR) megvalósítására létesített GIRO projekt elnevezése

Tagbankjaink igényének eleget téve - 18 taggal, a GIRO Zrt. közreműködésével és az MNB állandó meghívotti jelenlétével - a Pénzforgalmi munkabizottság keretében megalakult a **Fizetési kérelem almunkacsoport**.

Az elmúlt időszak alatt az almunkacsoport **kialakította a fizetési kérelem (FK) folyamatát** arra **a legösszetettebb esetre is, amikor mind a fizető fél mind a kedvezményezett oldalán más-más fizetési kérelem szolgáltató és más-más bank (pénzforgalmi szolgáltató) áll** az üzenet áramlási és elszámolási sémában, amelynek középpontjában **az elszámoló művét biztosító GIRO Zrt.** van.

Az FK-hoz kapcsolódóan már számos kérdésben döntés született. Így - többek között - arról, hogy az FK **visszahívható lesz**, és válasz üzenet is megy a visszahívásról, továbbá nem lesz „0” értékre kiállítható FK. A dátum, az érvényességi idő és a fizetési határidő kezeléséről is megállapodtak. A GIRO **nem fog kötegelte fizetési kérelmeket fogadni és a végső kedvezményezettnek nem lesz joga továbbítani** az FK-t. Az FK-t **nem lehet „értéknapozni”**, csak azonnal végrehajtani. Felmerült az **utalási díj átvállalásának** igénye, ez azonban már a PSD1 szabályai szerint sem lehetséges. Az FK **összege fel-le módosítható lesz**, attól függően, hogy a küldő fél hogyan szabályozza e lehetőséget. Az FK-ra kezdetben **nem lesz lehetőség részlet-fizetést teljesíteni**. Ugyanakkor lehetőség lesz 10millió Ft-nál nagyobb összeg átutalására azok között a pénzforgalmi szolgáltató partnerek között, amelyek arról bilaterálisan megállapodnak. E megállapodásokat a GIRO Zrt. központilag tartja nyilván. A GIRO - igény esetén - a bankon belüli azonnali átutalásokat is feldolgozza.

A fenti kérdések lezárása nyomán a GIRO **véglegesíti a Szabványkönyv új verzióját**.

Az eredmények mellett még számos további kérdés vár döntésre, illetve megválaszolásra. Ki kell dolgozni az API¹³-n keresztül benyújtott FK-kra a PISP¹⁴-eknek adandó számlavezető banki reakciót; a kivonatok tartalmát, a reklamációk kezelését, a csalások megelőzését. Az almunkacsoport célja, hogy az év végéig lezárja a még nyitott kérdéseket.

A 924/2009 rendelet módosítás tervezete – a határokon átnyúló tranzakciók díjszabályozása

Ez év tavaszán jelent meg az **EU Bizottság** a fogyasztók helyzetének javítását célzó **924/2009 EU rendelet módosítására** vonatkozó javaslata. A módosítás célja az ügyfelek, első sorban **a fogyasztók helyzetének javítása az eurós fizetések és kártyahasználat terén**. Az egyik módosítási javaslat szerint 2019. januártól az euró zónán kívüli tagállamok fizetési szolgáltatóinak **ugyanolyan díjat kell felszámítani az euró átutalásra, mint ami a vele megegyező értékű nemzeti valutában lebonyolított fizetésekre felszámított díj**. A másik javaslat **a fizetési kártya használatra** vonatkozik, mégpedig az úgy nevezett **dinamikus valuta konverzióra** (DCC¹⁵), amikor a POS és ATM használatkor a szolgáltatóknak a fogyasztó számára biztosítani kell minden árfolyamot, aminek birtokában eldöntheti a kártyahasználat helyén, hogy az adott helyi pénznemben vagy a kártyája kibocsátási pénznemében kívánja a fizetést végrehajtani. Ez utóbbi követelményekre a rendelet tervezet induló verziója szerint 3 év alatt kell felkészülni a szolgáltatóknak

A javaslatok megvalósítása jelentős fejlesztésekkel és költséggel jár a pénzforgalmi szolgáltatóknál, ezért az MBSZ lépéseket tett a hatások mérséklésére; az euró átutalások esetében egy hosszabb felkészülési időszak biztosításáért. Nemzetközi viszonylatban a V8-kal összefogva azzal érvelünk a hosszabb implementációs időszak mellett, hogy az intézmények az euró fizetések terén jellemzően nem rendelkeznek olyan hatékony infrastruktúrával, mint a hazai fizetési eszközeik esetében, így az azonos díjszabás a belföldi szolgáltatások költségét emelheti.

A tervezethez az Európai Parlamentben több mint száz módosítási javaslat született. A november eleji szavazásnál az EU képviselőknek a következő alternatívákat kell figyelembe venniük. A módosítási javaslatok jelentős része minden EGT tagállam valutájára kívánná kiterjeszteni az egyenlő díj-felszámítás elvét, és több közülük egy hosszabb, két éves átmeneti időt javasol. Mások mindkét

¹³ application programming interface: alkalmazásprogramozási felület

¹⁴ Payment Initiation Service Provider: fizetés kezdeményezési szolgáltatót nyújtó

¹⁵ dynamic currency conversion

témában (díj azonosság és DCC) egy rövid, három esetleg hat hónapos átmeneti időszakot javasolnak, de többen vannak az egy éves felkészülési időszak hívei. Új javaslatként jelent meg a DCC követelményeinek kiterjesztése az átutalások esetére.

Bankkártya aktualitások

Az MNB 2018. szeptember 17-én publikált, legutóbbi adatai szerint 2018. második negyedévében folytatódott **az elektronikus pénzforgalom** korábbi időszakokat jellemző **intenzív bővülése** – a kártyás vásárlási forgalom darabszámában és értékben egyaránt 25 százalékos fölötte emelkedést mutat éves bázison. A kártyával történő internetes/online vásárlások még lendületesebben, 36 %-kal nőttek. Jelenleg **9.095.243 darab kibocsátott bankkártya van hazánkban** (ebből 7.789.938 betéti, 1.305.305 pedig hitelkártya), a kártyaelfogadó POS készülékek száma 146.271 volt a félév végén, amelyeknek több mint 85 százaléka alkalmas az érintéses fizetésre. A kártyák három negyede, támogatja az érintéses fizetési funkciót. **A visszaélések forgalomhoz viszonyított aránya továbbra is rendkívül alacsony**, hazánk nemzetközi viszonylatban is a legbiztonságosabb országok között van. Az Európai Központi Bank (ECB¹⁶) frissen publikált adatai szerint az EU tagállamok közötti összevetésben Magyarország az 5. legalacsonyabb fraud rátájú ország. Biztonsági szempontból az online (úgy nevezett Card Not Present (CNP)) tranzakciók jelentik a legerősebb kitétséget.

A július 2-i Elnökségi ülésen a résztvevők konzultáltak **a bankkártyás chargeback szabályrendszer működési ellentmondásairól és lehetséges kockázatairól**. Az ülésen összefoglalásra kerültek a bankkártyás chargeback szabályrendszer alkalmazásának problémája **az eladó / szolgáltató fél fizetésképtelensége esetén**, az ezzel kapcsolatos jogi kockázatok és a lehetséges megoldások. A Bankkártya munkacsoport - az elnökségi felhatalmazása alapján - közvetlenül konzultált a kérdésben a kártyatársaságok illetékeseivel, továbbá igyekezett feltérképezni a külföldi legjobb gyakorlatokat. Mindezek nyomán megállapítható, hogy

- A kártyatársaságokkal történt egyeztetés során nem bontakozott ki olyan megoldási javaslat, amely önszabályozással reálisan lehetővé tenné a vizsgált kockázat kezelését.
- Nemzetközi jó-gyakorlat a témában nem vált ismertté.
- Egy lehetséges nemzeti külön szabály kezdeményezését a jogalkotóknál a munkacsoport ebben a konzultációban nem vizsgálta.
- Javasolt továbblépésként felmerült a lehetséges biztosítási formákról való információgyűjtés.

A Bankkártya munkacsoport emellett folyamatosan figyelemmel kíséri és támogatja **a tagok PSD2 felkészülését** - bankkártyás szempontból kiemelve az erős ügyfél-hitelesítés bevezetését, valamint a 924/2009 EU rendelet módosítását – különös tekintettel a DCC (azonnali árfolyam) szolgáltatás bankkártyás vonatkozásaira.

¹⁶ European Central Bank

A SZÉP kártyával kapcsolatos fejlemények

A 2018. április 20-án megjelent Kormányrendelet úgy módosította a Széchenyi Pihenő Kártya szabályozását, hogy **a SZÉP kártya kibocsátása pénzforgalmi szolgáltatásnak** számít.

A leginkább költségkímélő átállás megvalósítása érdekében egyeztetést folytattunk és folytatunk a Pénzügyminisztériummal és a Magyar Nemzeti Bankkal. Az eddig elért eredmények:

- A Minisztérium által kiadott állásfoglalás értelmében a PSD2 erős ügyfél-hitelesítést szabályozó RTS-ének kivételszabálya alkalmazható, így **lehetőség van a jelenleg használt SZÉP kártyák további használatára**.
- A Kormányrendelet általunk kért módosítása szerint az átállást 2018. november 30 helyett legkésőbb 2019. január 5-ig kell végrehajtani.
- A jelenlegi rendszer átalakítása a munkáltatókra magasabb Pénzügyi Tranzakciós Illeték (PTI) kötelezettséget jelentene, ezért javasoltuk **a SZÉP kártya számlára való utalás PTI mentességét**. A vonatkozó törvénymódosítás megtörtént és az érintett SZÉP kártya kibocsátók kidolgoztak egy olyan szabályrendszert, amely egyszerűsíti a PTI mentesség megoldásának kialakítását az utaló bankoknál.

További egyeztetésre váró kérdések:

- A Kormányrendelet értelmében a SZÉP kártyához tartozó számla **korlátozott rendeltetésű fizetési számla lesz**, ezért ezen a számlán nem lehetne kezdeményezni hatósági átutalást. Ennek érdekében bírósági végrehajtásról szóló törvény (Vht) módosítása szükséges, amit a PM kezdeményez.
- Az elmúlt időszakban tagbankjainknál **bérszámfejtő-szoftver fejlesztő** cégek (például: SAP, NEXON) érdeklődtek a SZÉP kártya kormányrendelet őket érintő változásával kapcsolatban. Ezért az a döntés született, hogy összeállításra és publikálásra kerül egy tájékoztató, hogy az érintettek mihamarabb felkészíthessék a rendszereiket, szolgáltatásaikat a változásra.
- A felkészülés során felmerültek olyan kérdések (egyenlegek kezelése a tranzakció korrekciók során; illetve öröklés esetében a lejárató idő), amelyek tisztázása érdekében ismét a Minisztérium állásfoglalását kell kérni.

A készpénz kereskedelem fejlesztése

A bankközi készpénz-kereskedelem fejlesztését célzó **Megvalósíthatósági Tanulmány (MVT)** elkészítése keretében több IT fejlesztő cég is megkeresésre került ajánlatkérés céljából. Mindegyik cég esetében a Készpénz munkacsoport vezetése és az MVT projektfelelőse részletes tájékoztatót adott a MVT keretében kidolgozott új kereskedési folyamatról, amely az IT fejlesztés tárgyát képezné. A beérkezett ajánlatok mind a vállalási árakat, mind a megvalósítási határidőket, mind a kidolgozottság mélységét, színvonalát illetően nagyon eltértek egymástól, ami komoly, időigényes bírálati munkát igényel a Bankszövetség szakértőitől. Nem zárható ki, hogy további IT fejlesztő cégekkel kell tárgyalunk és újabb ajánlatokat kell bekérnünk.

Az MVT készítői elkezdték feltérképezni a leendő **IT platformot üzemeltető cég alapításával, működésével kapcsolatos jogi háttérrel**. A versenyjogi kérdések tisztázása során felmerült, hogy hasznos lenne, ha jogszabályi háttér is támogatná a tervezett bankközi készpénz kereskedelmet segítő IT platformot, ezért felvettük a szakmai kapcsolatot a felelős MNB-vel.

SEPA regionális értekezlet

A SEPA¹⁷ ügyekben kontinentális szinten az EPC¹⁸ keretében működünk együtt az EGT tagállamok pénzforgalmi szolgáltatóinak és azok szövetségeinek képviselőivel. Emellett az elmúlt tíz évben néhány szomszédos tagállammal kialakult egy szűkebb, regionálisnak mondható együttműködés is az egységes euró pénzforgalom tekintetében. E kör tagjai - Ausztria, Csehország, Szlovákia, Horvátország és Magyarország bankszövetségei - évi rendszerességgel találkoznak az aktuális, eurót érintő szabályozási, infrastrukturális, innovációs és fejlesztési kérdések közös áttekintésére. Idén szeptemberben az osztrák STUZZA¹⁹-nál került sor a találkozóra.

A találkozó leghangsúlyosabb témájaként a résztvevő országok ismertették azokat az aktualitásokat, amelyek a náluk folyó **azonnali fizetési rendszer projektekkel** kapcsolatosak. Ausztria több száz pénzforgalmi szolgáltatója már induláskor csatlakozott az EPC által létrehozott, pán-európai SCTInst²⁰ scheme-hez, így már mind a szolgáltatók mind az ügyfelek közel egy éves tapasztalattal rendelkeznek az azonnali euro átutalások terén. Várakozásaik szerint az idén novemberben bekapcsolódó - a TARGET²¹ keretében üzemelő - TIPS²² elszámoló rendszer tovább fogja növelni a szolgáltatás iránti keresletet. Csehországban a jegybank által üzemeltetett RTGS rendszer keretében alakítanak ki a hazai azonnali fizetések cseh koronában történő lebonyolítására alkalmas rendszert. Horvátországban a magyarországihoz hasonló munka folyik, amennyiben a jelenlegi nemzeti fizetőeszközben induló szolgáltatást nyújtó rendszer viszonylag egyszerűen, kisebb átalakításokkal euró fizetésekre is alkalmassá tehető lesz, annak idején. A résztvevők érdeklődéssel hallgatták, hogy az AZUR már indulástól képes lesz másodlagos számlaazonosítók és fizetési kérelmek kezelésére.

A továbbiakban a SEPA üzenetek - elsősorban az átutalást kísérő információ terjedelmének - adattartalmának változásairól; a PSD2-höz tartozó szabályozási technikai sztemderdek készülségéről; az erős ügyfél-hitelesítésre történő felkészülésről; egyes résztvevőknél a tervezett API-hoz kapcsolódó stratégiákról; majd végül a fizetési számla irányelvre történő felkészülés állásáról cseréltek eszmét a szakértők.

VIII. Adózás, számvitel

Adózás

A harmadik negyedévben két levelet is küldtünk a Pénzügyminisztériumnak az adózási tárgyú törvények módosításával kapcsolatban.

A munkáltatói juttatások egyszerűsített, **kedvezőbb adóztatásának** visszaállítására tett javaslatainkkal és azok szakmai indokaival a Minisztérium érdemben nem foglalkozott, mivel Kormány döntés alapján erre nem látott lehetőséget.

Kértük továbbá a pénzügyi vállalkozások különadó terhének - a hitelintézetek által fizetendő különadó korábbi mérsékléséhez hasonló - arányos csökkentését, valamint a lakossági tranzakciókat terhelő pénzügyi tranzakciós illeték teljes egészében való eltörlését, de ezen kéréseink sem kerültek meghallgatásra.

¹⁷ single euro payment area

¹⁸ European Payment Council: Európai Fizetési Tanács

¹⁹ Studiengesellschaft für Zusammenarbeit im Zahlungsverkehr GmbH: az osztrák fizetési és elszámolási forgalom elméleti és gyakorlati kérdéseivel foglalkozó intézmény

²⁰ SEPA instant credit transfer scheme

²¹ Az EKB által üzemeltetett nagy értékű valós idejű bruttó elszámolási rendszer

²² A TARGET eleme az azonnali euro átutalások kiegyenlítésére

Az IFRS standard alkalmazhatósága érdekében tett - a pénzügyi tranzakciók illeték, illetve a társasági adó törvény módosítási - javaslatainkat ugyanakkor beépítették az elfogadott jogszabályokba.

Számos aktuális értelmezési kérdés tisztázását követően az Adózási Munkacsoport felkérte a Magyar Bankszövetséget, hogy kezdeményezzen egyeztetést a Pénzügyminisztériummal a *2016/1164-es, a társaságiadó-kikerülés kezelését szabályozó EU Irányelv* magyar joganyagba történő átültetéséről. A kamatlevonás-korlátozási szabály (a nettó hitelfelvételi költségek levonásának az adózás, értékcsökkenési leírás és amortizáció előtti eredmény (EBITDA) 30 %-ban való maximalizálása) alól történő mentesítésre az Irányelv több lehetőséget is biztosít a tagállamoknak. A pénzügyi szektor érdeke **valamennyi mentesítés átültetése a hazai joganyagba**, különös tekintettel a pénzügyi vállalkozásokra vonatkozó lehetőségre. (Az Irányelv alkalmazásában pénzügyi vállalkozásnak minősül többek között a hitelintézet, a befektetési vállalkozás, az alternatív befektetési alapkezelő, a kollektív befektetési alapkezelő, a biztosító és a viszontbiztosító.)

Szeptember utolsó napjaiban nyílt lehetőség a 2018-as évről 2019-ben beadandó kontroll adatszolgáltatási nyomtatványok NAV felé történő véleményezésére. A **NYESZ számlákkal kapcsolatos adatszolgáltatások** kezelése 2018-ra vonatkozóan sem lesz egységes azokban az esetekben, amikor a NYESZ számla év közben áthelyezésre került két szolgáltató között. Az ezzel összefüggésben tett törvénymódosítási javaslatunkat elfogadták, de csak 2019-től lép hatályba. Így a NYESZ adatszolgáltatások először 2019-ben lesznek egységesek.

Az értékpapírokkal kapcsolatos társasági események kezelésére kidolgozott KELER-BÉT-MNB koncepció hatása az szektor által elvégezendő adóztatási feladatokra

A KELER, a Budapesti Értéktőzsde és a Magyar Nemzeti Bank májusban a **társasági esemény reform** keretében egyeztetést kezdeményezett a KELER nemzetközi értékpapír kiegyenlítési rendszerhez történő csatlakozásához szükséges megfelelés érdekében. További cél a folyamatok és működés terén a transzparencia és az automatizáció mértékének a növelése.

A projekt ütemezésének megfelelően, **egy erre a célra létrejött munkacsoport** keretében 2018. harmadik negyedévében a szektor szakértőinek támogatásával véglegesítésre került egy javaslat, amely a kamatjövedelem adóztatásánál alkalmazott lebonyolítási módszert venné át az értékpapírokhoz kapcsolódó társasági eseményekből adódó kifizetésekre. A javaslat további egyszerűsítéseket is tartalmaz. Ilyen például, hogy az **ügyfél nyilatkozatokon alapuló illetőség megállapítását** a jelenleg alkalmazhatónál szélesebb körre terjesztené ki; valamint az is, hogy a kifizető választhatná a „gyors adó-visszatérítés” lehetőségét azokban az esetekben, amikor az ügyfél a kifizetést követően új információt bocsát az kifizető rendelkezésére az illetőségére vonatkozóan. A javaslat szerint ezek a módosítások a tárgyhavi bevallásban rendezhetők, önellenőrzésre nem lenne szükség. Mindez a gyorsabb és egyszerűbb ügyfélkiszolgálást segítené.

A munkacsoport a társasági eseményhez kapcsolódó adózási feladatokon túl javaslatokat fogalmazott meg **a részvényesi meghatalmazott**, valamint **az értékpapír keletkeztetés és törlés** vonatkozásában. A módosítási javaslat egyrészt a **kibocsátó társaság jogutód nélkül megszűnését** és **a társaság értékpapírjainak érvénytelenné válását** rendezi, másrészt **a cégjegyzék és a központi értékpapír nyilvántartási rendszer közötti összhang** biztosítását szolgálja.

Számvitel

Tagbanki megkeresésekre a Bankszövetség konzultációs lehetőséget kért az MNB-től a Jegybank által 2018 januárjában bevezetett **monetáris politikai célú kamatcsere** (továbbiakban: MIRS) **ügyletek** kapcsán. A MIRS ügyletek **számviteli elszámolásának** a megítélése ugyanis nem egységes a

tagszervezeteink, illetve a könyvvizsgálók körében. A számviteli kezelést az ügylet valós gazdasági tartalma határozza meg. Kértük az MNB-től, hogy a MIRS ügyletek közgazdasági háttéréről, monetáris politikai megfontolásairól biztosítson konzultációs lehetőséget a tagbanki szakemberek számára.

Szintén tagbanki kérésre levélben kértük a Pénzügyminisztériumot, hogy a közérdeklődésre számot tartó hitelintézetek, pénzügyi vállalkozások, biztosítók és befektetési vállalkozások **könyvvizsgálói megbízásának hosszát** 8 üzleti évről 10 évre módosítsák, mivel a vonatkozó uniós rendelet (537/2014/EU) erre lehetőséget biztosít. Az Európai Unió tagállamainak többségében bevezetett 10 éves rotációs periódustól való eltérés versenyhátrányt okozhat a hazai szereplőknek, mert a nemzetközi cégcsoportok esetén nem lesz biztosítható, hogy ugyanazon - ugyancsak nemzetközi hálózattal rendelkező - könyvvizsgáló társaság végezze el a csoport éves könyvvizsgálatát. Mindez jelentős többletadminisztrációt és költségtöbbletet eredményez.

IX. Bankszövetségi fejlemények

Az MBSZ versenyjogi szabályzatának az elkészítése és elfogadása

A GVH BankAdat ügyben folytatott eljárása (Vj-8/2012) több tagszervezetnél a belső versenyjogi szabályok felülvizsgálatához és kiegészítéséhez vezetett. Az MBSZ korábban - éppen a tagok részletes szabályozására tekintettel - nem kívánt egy már lefedett területen új szabályokat alkotni. Ugyanakkor a közelmúltban több munkacsoportos ülésen is felmerültek olyan témakörök, amelyek megtárgyalásától a versenyjogi aggályokra tekintettel álltak el a tagok. Így merült fel az igény **egy kifejezetten a szövetségi munkát szabályozó versenyjogi dokumentum megalkotására**.

A nyilatkozatot az Európai Bank Föderáció 2017 végén megújított hasonló nyilatkozatának alapulvételével és a tagjaink által az MBSZ rendelkezésére bocsátott belső szabályzatoknak megfelelő kiegészítésekkel állítottuk össze; arra törekedve, hogy a versenyjogi megfelelési nyilatkozat a legfontosabb elveket és az MBSZ működése szempontjából lényeges gyakorlati szabályokat tartalmazza. A tervezetet több körben egyeztetettük az MBSZ jogi munkacsoportjával, és egyik tagunk nagy tapasztalattal rendelkező versenyjogi szakértőjével.

A dokumentum az MBSZ dolgozói mellett a testületekben, bizottságokban, munkacsoportokban szerepet vállaló tagi képviselőkre nézve is meghatározza a versenyjogi szabályok betartását elősegítő fontosabb viselkedési szabályokat, emiatt **a szabályzati forma helyett** (amely hatálya a munkaszervezetre terjedne ki) **a nyilatkozási formát tartottuk megfelelőnek**.

A Nyilatkozatot az Elnökség felhatalmazásával a Magyar Bankszövetség honlapján a Főtitkár október elején tette közzé.

BankAdat ügy – elsőfokú pernyertesség

Az illetékes bíróság BankAdat ügyben hozott – október közepén írásban is megérkezett - szeptember 10-i, elsőfokú ítélete **teljes egészében hatályon kívül helyezte a támadott GVH határozatot** és megszüntette a versenyfelügyeleti eljárást, azaz a GVH-t nem utasította új eljárásra. A perköltséget illetően felperesenként 500.000 Ft megfizetésére kötelezte az alperest. Az elsőfokú ítélet **nem jogerős**, az ellen az ítélet kézbesítésétől számított 15 napon belül van helye fellebbezésnek. Az ítélet rövid szóbeli indokolásakor a bíróság elmondta, hogy az eset megítélése során a **Kúria által** a Kontaktlencse ügyben **kidolgozott tesztet** alkalmazta.

Fontos kiemelni, hogy az elsőfokú ítélet még csak az elsőfokú bíróság álláspontját tartalmazza, amelynek az alperes fellebbezése esetén (és szinte biztosra vehető, hogy az alperes fellebbezni fog) a teljes körű felülvizsgálatára kerül sor a másodfokú eljárásban. A másodfokú, jogerős döntés legjobb

esetben 2019 első félévében várható, de ezt időben kitolhatja és érdemben is befolyásolhatja, ha a GVH kezdeményezi a luxemburgi EU bíróság előzetes döntéshozatali eljárását.

Kommunikációs statisztika és aktualitások

2018 harmadik negyedéve kommunikációs szempontból nyugodt, kicsit csendesebb, nyári időszaknak mondható, ugyanakkor rendszeres sajtóérdeklődéssel. Statisztikáink szerint a negyedév során az online sajtóban mintegy 116 esetben szerepeltünk, 73 nyomtatott híradás és az elektronikus médiumokban való 34 megjelenés mellett. Összességében a negyedév **szórán a Magyar Bankszövetség mintegy 223 említéssel szerepelt** a magyarországi médiumokban.

A negyedév során több interjúval és nyilatkozattal reagáltunk a sajtót és a közvéleményt foglalkoztató banki témákra. A negyedév főbb aktuális kommunikációs témái: a nyári utazási időszak miatt a **kártya- és ATM-biztonság**, a szakmai aktualitások közül a **PSD2 és a GDPR bevezetésének** és alkalmazásának bankszektorra vonatkozó kérdései, valamint a lakossági hitelezés, ezen belül is **a lezárt devizahitelezés és a Minősített Fogyasztóbarát Hitelek** témaköre voltak. Az MBSZ vezetőinek a Magyar Közgazdasági Társaság Vándorgyűlésén tett nyilatkozatai, hozzászólásai is jelentős sajtófigyelmet generáltak.

Pénz7 – a 2018/19-es tanév előkészületei

Augusztusban megkezdődött a **2018/2019 tanévi Pénz7 előkészítése**, az immár hagyományosnak számító eseménnyel, amelyen az EMMI a tanév hivatalos rendjébe emelve meghirdeti a témahét időpontját az oktatási intézményeknek. Az **ötödik PÉNZ7** 2019-ben február 25. és március 1. között kerül megrendezésre. A szervezői kör újabb minisztériumi taggal (az Innovációs és Technológiai Minisztériummal (ITM)) bővül, így már hat-oldalú szerződést kell előkészíteni. (A Bankszövetség mellett az Emberi Erőforrások Minisztériuma (EMMI), a Pénzügyminisztérium, a Pénziránytű Alapítvány, az ITM és a JAM a szervezőpartnerek.) Az együttműködési megállapodás aláírására várhatóan november közepén, sajtó-nyilvános eseményen kerül sor az ITM-ben. Az aktuális **kiemelt téma: a befektetések, megtakarítások**. Emellett továbbra is javasolt, elérhető témák a **családi költségvetés és a pénzforgalom alapjai**. A négy korosztálynak készült pénzügyi tananyagok szakmai lektoráláson (banki illetve pedagógiai – Oktatókutató és Fejlesztő Intézet) mentek át, és idén is próbatanítások biztosítják a magas minőséget és a példaértékű szakmai színvonalat. A részletes óratervek mellett a tanárok és az önkéntesek felkészülését **webináriumok, e-learning anyagok** is segítik.

2018-19-re meghatározó MBSZ célkitűzés **a szakmai önkéntesek számának és jelenlétének a fokozása**. Minél több banki szakértő kolléga delegálására kérjük tagjainkat – főként a vidéki településeken. A tagintézmények kommunikációs vezetőit 2018. szeptember 25-én munkacsoportos ülésen tájékoztattuk a PÉNZ7 előkészületeiről, a bekapcsolódási lehetőségekről.

A bankszektor elkötelezetten támogatja a pénzügyi kultúra fejlesztését. Így sajnálatosnak tekintjük, hogy bár **a Nemzeti Alaptanterv (NAT)** augusztusban társadalmi konzultációra bocsátott tervezete **tartalmazza a témahetek koncepcióját**, de **a pénzügyi alapismeretek és tudás fejlesztése még a korábbiaknál is szerényebb keretek között** jelennek meg az anyagban. A NAT tervezetben a Kormány által elfogadott nemzeti stratégia megjelenése, figyelembe vétele sem ismerhető fel. A hiányokra rámutató szakmai észrevételeinket főtitkári levél formájában küldtük meg az EMMI-nek és a NAT szerkesztőinek.

A Makaói Bankszövetség látogatása

Szeptember második hetében egy közel 20 fős, magas szintű delegáció tett látogatást a Makaói Bankszövetség képviseletében, amelyet az MNB, a Bank of China és az MBSZ is fogadott. A Makaói Bankszövetség elnöke és alelnökei mellett, a Makaói Pénzügyi Felügyelet elnöke is a delegáció kiemelt tagja volt. A találkozó témái Makaó és Magyarország gazdasági teljesítményének és bankszektorának a bemutatása, valamint a bankszövetségek feladatainak és működési modelljeinek az áttekintése voltak.

Az előzőekben nem említett munkabizottságok, munkacsoportok

○ Agrár munkacsoport

Az Agrár munkacsoport a harmadik negyedév során több alkalommal ülésezett. A munkacsoport az **osztatlan közös tulajdonban álló földterületek rendezése, megszüntetése** kapcsán az Agrárminisztérium képviselőivel egyeztetést folytatott a kormányprogram kialakításáról. A megbeszélést követően a munkacsoport kidolgozta és megküldte javaslatcsomagját a programhoz.

A munkacsoport megtartotta a harmadik **Szakmai napját**, amelyen a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara képviselői tájékoztatást adtak a 2020 utáni európai közös agrárpolitika (a továbbiakban: KAP) várható kereteiről, a 2020 utáni KAP-ra vonatkozó EU bizottsági tervezetokről, valamint az „Erősödő agrár- és élelmiszer-gazdaság, jólétben gyarapodó vidék” című kiadványukról.

Az Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány (a továbbiakban: AVHGA) képviselői tájékoztatást adtak az agrárfinanszírozás aktuális jellemzőiről és eszközeiről, valamint az EU közös agrárpolitikai támogatásainak változásával várható hatásokról, illetve az **AVHGA tevékenységéről**. Az ülés során bemutatták a bevezetés alatt álló AVHGA kezességvállalásban bekövetkező pozitív változásokat; mint például: a portfólió kezességvállalás lehetősége, a gyorsabb igénylés, a fedezeti elvárások mérséklése, a gyengébb adósok finanszírozása.

Az AVHGA ügyvezetője ismertette, hogy az alapítvány kezességgel biztosított állománya az utóbbi 5 évben több mint háromszorosára nőtt, és a fennálló hitelállomány az idén várhatóan meghaladja a 300 milliárd forintot. A fennálló ügyletek csaknem fele mezőgazdasági egyéni gazdaságok hiteleihez kapcsolódik, és az idei évben beérkezett kérelmek 85%-át is mikrovállalkozások igényelték. Jelentős kihívások elé állítják az ágazatot a szélsőséges időjárási viszonyok, állatjárványok, a képzett munkaerő hiánya, a generációváltás problémája, az informatikai fejlesztésekkel járó precíziós gazdálkodás bevezetése, illetve nemzetközi kitekintésben a globalizáció okozta fokozottabb piaci árfüggés. A 2020 utáni KAP rendszer új követelményei lényegesen több terhet rónak majd a gazdákra, a vidékfejlesztési támogatások mérséklődése pedig a beruházási aktivitást vetheti vissza. Eközben egyelőre nem látszódik az egyszerűsítésre törekvés a mezőgazdasági vállalkozások finanszírozására irányuló uniós versenyjogi szabályokban (pl. visszatérítendő és nem visszatérítendő támogatások kezelése, agrár de minimis keret, stb.). Ezért nagyon fontos, hogy a pénzügyi intézmények a következő években is biztosítsák az ágazat zökkenőmentes finanszírozását, amiben számíthatnak az AVHGA-ra.

A munkacsoport kérte a Közraktározás-felügyelettől, hogy a **közraktározási piac előző évre vonatkozó jelentését** idén is állítsák össze. A kérésnek a Felügyelet eleget tett és a Magyar Kereskedelmi Engedélyezési Hivatal honlapján publikálta a jelentést a piacfelügyeleti adatok között.

○ Belső ellenőrzési munkacsoport

Az **MNB felügyeleti ellenőrzései során kiadott határozatok** számos ajánlást, elvárást fogalmaznak meg az intézmények felé, és ezen ajánlások teljesülésének nyomon követésében a Felügyelet a belső ellenőrzési területek közreműködésére is számít. A munkacsoport több észrevételt is megtárgyalt a jelenlegi gyakorlattal kapcsolatban és **megfogalmazta javaslatait a gyakorlat még hatékonyabbá tétele érdekében**.

A Belső ellenőrzési munkacsoport képviselői és az MNB Hitelintézeti Felügyeleti Igazgatóság vezetői között 2018. július 4-én - **a felügyeleti ajánlások lezárását célzó belső ellenőrzési feladatok racionalizálását célzó munkacsoporti javaslatokról** - megtartott konzultáción elsősorban a vizsgálati határidők okozta kapacitás- és munkaszervezési problémákra tekintettel igyekeztek a felek a jelenlegi gyakorlatot racionalizálni:

A belső ellenőrzés részére biztosított **30 napos vizsgálati határidő** az esetek többségében - elsősorban az igazgatósági és FB jóváhagyatás nehézségei miatt - **nehezen tartható**, és a bankok többségénél jelentős erőforrásokat emészt fel a megfelelés biztosítása, ami gyakran kapacitás-problémákat okoz. Az MBSZ javaslatként elhangzott, hogy a határozat vagy a kérés kiadását követő negyedév testületi üléseihez igazított felügyeleti határidők nagy könnyebbséget jelentenének. Az MNB számára az azonosított kockázatok mielőbbi kezelése az elsődleges, így a határidők negyedévvél történő eltolása az esetek többségében számukra nem megoldható. Javasolták azonban, hogy azokban az esetekben, amelyekben előre látható, hogy a feladatok komplexitása miatt a belső ellenőrzési folyamatra a 30 nap nem lesz elegendő, az intézmény képviselői még a határozat kiadása előtt jelezzék a problémát és még a vizsgálati folyamatban kérjenek határidő módosítást. A kritikus területek már ebben a szakaszban láthatóak, bár előfordulhat, hogy a későbbiekben módosulnak, de több témakörnél ez a módszer segítséget jelenthet.

A megbeszélésen az is felmerült, hogy az MNB által használt **ERA postaládák átszerkesztése és finomhangolása** sokat segítené a különféle feladatok és kérések egyértelmű célba juttatásában. Az MNB képviselői ígéretet tettek arra, hogy minden – az intézményi felügyelőnek küldött - jelzést továbbítanak házon belül az illetékes kollégák számára a probléma megoldása érdekében.

A felek közösen kerestek megoldást a felvetett kérdésekre, azok megoldásához azonban az MNB egy belső egyeztetést is szükségesnek tartott, amelynek eredményéről tájékoztatják az MBSZ-t.

- *Digitalizációs munkacsoport*

A Digitalizációs munkacsoport 2018. július 24-i alakuló ülésén megvitatásra kerültek a munkacsoport céljai, potenciális témái, a munkacsoport működése és ügyrendje. Az előzetesen megküldött és az ülésen javasolt témákat a munkacsoport hét témakörbe sorolta be és a delegált kollégák érdeklődésük, érintettségük alapján jelentkeztek a témacsoportokhoz. A munkacsoportnak induláskor 27 tagja volt és a levelezőlistán 40 kolléga szerepelt, de az utólagos jelentkezések eredményeként a tagok száma 51-re és levelezőlistán szereplő kollégáké 54-re emelkedett.

A Bankszövetség megkapta a MNB megkeresését, hogy bankszövetségi keretek között vizsgálja meg a kereskedelmi bankok és az Alipay közötti együttműködés lehetőségeit, azt hogy hogyan lehetne bevezetni a kínai pénzügyi innovációkat kínai ügyfelek kiszolgálása érdekében, milyen lehetőségei vannak a magyar bankoknak hazai piacon kínai szolgáltatókkal való együttműködésre. A Digitalizációs munkacsoport az elvárásokat illetően egyeztetett az MNB-vel és konzultált a bevezetést megvalósító olasz céggel.

- *Hitelgarancia munkacsoport*

A Hitelgarancia munkacsoport a harmadik negyedévben tartott ülésén a Garantiqa Hitelgarancia Zrt. képviselői **a fordított kezességvállalási eljárás bevezetéséről** adtak tájékoztatást. A bevezetés előzményéről elmondták, hogy a tavalyi évben a Magyar Nemzeti Bank kezdeményezésére szakértői egyeztetés indult el, amelynek célja az volt, hogy az intézményi kezességvállalás még hatékonyabb

legyen, nagyobb hangsúlyt fektessen a kockázatos kis- és középvállalkozások hitelezésére, illetve olyan ügyfeleket is el tudjanak érni, akik eddig nem vettek részt a hitelezési folyamatban. A fordított kezességvállalási eljárás keretében a garanciaintézmények - a vállalkozások **előzetes minősítése alapján meghatározott maximum garanciavállalási limitre kiállított „ígérvénnyel”** - közvetlenül veszik fel a kapcsolatot a lehetséges ügyfelekkel. Ezt követően a vállalkozás maga fordulhat az egyes hitelintézetekhez; az általuk nyújtott hitelhez a garanciaintézmény az „ígérvény” alapján automatikusan kezességet vállalhat. A fordított eljárásrend jelenleg induló pilot programjára próbaüzemként tekintenek, a próbaüzem alatt a vállalkozások részére postán/e-mailben küldött "ígérvény" alapján nem történik automatikus kezességvállalás, a Garantiqa ezeket a kérelmeket a szokásos ügymenete szerint elbírálja. A terméket a testületet követő visszajelzések alapján, az eredményesség figyelembe vételével fogják továbbfejleszteni. Az ülésen az eljárásrend tartalmát illetően a munkacsoport tagok megosztották észrevételeiket, javaslataikat.

- *Jelzálogbanki munkacsoport*

A jelzálogbanki munkacsoport munkájának fókuszában továbbra is **a fedezett kötvényekre (covered bonds) irányuló uniós irányelvi és rendeleti jogszabálycsomag** állt. A hazai jelzáloglevél piaci szereplői támogatják az uniós kezdeményezést, a korábbi szabályok további elmélyítését, a szektor célja is egy egységes, versenyképes piac megteremtése, amelyben a magyar papírok befektetői és hitelminősítői megítélése is tovább javítható. A Magyar Bankszövetség tagjai üdvözlik az Irányelv **piaci igények felé elmozdulását** (soft-bullet), valamint **az egységes uniós fedezett kötvény alappilléreinek lefektetését**. Fontos cél az egységes, valamint az irányelv által tagállami hatáskörbe utalt kérdésekben való versenysemleges szabályozás.

A magyar modell elkülönült intézményi struktúrát követ, azaz kizárólag jelzálog-hitelintézet jogosult jelzáloglevél kibocsátására és így sok esetben a hitelintézeti szabályok nem feltétlenül alkalmazhatóak a tevékenység jellegéből adódóan, amely indokolatlan terheket róhat a szektorra. Ezért jelzálog-hitelintézetek specialitásainak figyelembe vételét kiemelten fontosnak tartjuk a szabályozás kialakításában.

Az ingatlan értékeléssel foglalkozó munkacsoport tárgyalta a fogyasztói jelzáloghitelezés egyszerűsítéséhez kapcsolódó javaslatokat, és **a statisztikai alapú értékeléshez kapcsolódó adatbázis felülvizsgálatára, a tulajdoni lap felhasználási körére, valamint a termőföld értékelésére** vonatkozóan fogalmazott meg észrevételeket. A munkacsoport harmadik negyedéves ülésein - az ingatlanértékelés nemzetközi gyakorlatára is figyelemmel - **a helyszíni szemle nélküli értékbecslés** lehetőségei és annak felhasználási módjának meghatározása is napirenden volt. A pénzügyintézetek fedezeti célú ingatlanokra vonatkozó statisztikai adatgyűjtésére is figyelemmel, egyeztetések folytak **egy központi ingatlan értékelési adatbázis** esetleges létrehozásáról.

A Magyar Bankszövetség és tagintézményei kezdeményezésére 2018. november 22-23-án, Budapesten kerül megrendezésre **a Közép Európai Jelzáloglevél Konferencia (CECBC²³)**. A konferencia célja, hogy Közép-Európa országai megosszák egymással a jelzáloghitelezésük és jelzáloglevél kibocsátási tevékenységük helyzetét, szabályozását, a piaci környezetre vonatkozó tapasztalataikat, továbbá a kelet-európai és a nyugat-európai országok jelzálog hitelezési know-how-ját. A konferencia főszervezője a német Jelzáloglevél Kibocsátó Egyesület (Verband deutscher Pfandbriefbanken; VdP) valamint a Magyar Bankszövetség. A konferencián előadók között hazai és külföldi szabályozó hatóságoktól, valamint a piaci területről érkező szakembereket köszönhetünk.

- *KHR munkacsoport*

²³ Central European Covered Bond Conference

A munkacsoport a Központi Hitelinformációs Rendszerről (a továbbiakban: KHR) szóló 2011. évi CXXII. törvény módosítására vonatkozóan javaslatcsomagot készített, amelyet a BISZ Zrt. képviselőjével egyeztetett. A javaslatcsomag egyik pontja arra vonatkozott, hogy **a lakás-takarékpénztárak részéről adatátadási kötelezettség keletkezzen a KHR felé a lakástakarék megtakarításokkal kapcsolatban**. Az egyeztetés keretében megkerestük a Lakás-takarékpénztárak Egyesületét is. Az Egyesület véleménye szerint a hitelszerződéshez nem kapcsolt lakás-előtakarékossági szerződések KHR-ben történő nyilvántartása nem indokolt, mivel az **ügyfelek lakáscélú megtakarítása nem értelmezhető adóssággként vagy kötelezettséggként**.

- *KKV és Jogi közös munkacsoport - e-ügyintézés*

Az elektronikus ügyintézés és a bizalmi szolgáltatások általános szabályairól szóló 2015. évi CCXXII. törvény alapján az **ingatlanügyi hatóságok** is elektronikus ügyintézésért biztosító szervnek minősülnek. A **KKV és Jogi közös munkacsoport** két alkalommal egyeztetést kezdeményezett az Agrárminisztérium Földügyi és Térinformatikai Főosztályával. Az első egyeztetésen az elektronikus ügyintézésre történő átállás gyakorlati kérdéseit vitattuk meg, míg a második megbeszélésen az elektronikus ügyintézés ingatlanügyi hatósági eljárásokban történő bevezetéséről és annak ingatlan-nyilvántartási vetületéről kaptunk tájékoztatást.

A Magyar Országos Közjegyzői Kamara (a továbbiakban: MOKK) és a KKV és Jogi munkacsoport hónapok óta dolgozik a **hagyatéki eljárásról szóló 2010. évi XXXVIII. törvény 118/A. paragrafusa** szerinti **hagyatéki megkereső rendszer** fejlesztésén. Az eddigi együttműködés eredményeként 2018. július 1-től immár **a pénzforgalmi szolgáltatók is tesztelhetik a rendszert**. A MOKK kérésére áttekintettük a tesztekre vonatkozó banki visszajelzéseket, és módosítási javaslatokat tettünk a MOKK által vezetett pénzforgalmi szolgáltatókat tartalmazó listára vonatkozóan. Ezen túl konzultáltunk és fejlesztési javaslatokat adtunk a MOKK képviselőinek a hagyatéki ügyekben, a közjegyzők által történő, a magyarországi pénzügyintézeteket érintő megkeresések kapcsán kialakítás alatt álló **ÁNYK²⁴ űrlap tartalmát**; valamint a pénzügyi intézmények által történő **válaszadás informatikai kereteinek kialakítását** illetően.

A Belügyminisztérium és a KKV és Jogi munkacsoport korábbi negyedévben tartott megbeszéléseinek eredményeképpen a harmadik negyedévben bevezetésre került a **jogosultságkezelési funkció a hivatali és cégkapu szolgáltatáson belül**, amelynek alapja **a kézi-, és a szabályokra épülő automatikus címkézés**. A szabályok létrehozásával különböző - az egyes dokumentumokra vonatkozó - feltételek (például: feladó, címzett, dokumentumtípus stb.) adhatók meg, amelyek alapján automatikusan lehet az üzenetekhez címkéket rendelni.

- *Lízing munkacsoport*

A Lízing munkacsoport harmadik negyedév során több alkalommal ülésezett. A munkacsoport egyik ülésén a BISZ Zrt. képviselője tartott előadást **a természetes személyek és vállalkozások finanszírozásának jelenlegi helyzetéről, a KHR nézőpontjából**. Az előadó az aktuális állapotot **a Magyar Nemzeti Bank új konvergencia** programjának tükrében elemezte. Bemutatta, hogy 2030-ig hova juthat el a magyar gazdaság, ezen belül is a szektor lakossági és vállalkozási hitelezése, és kitért a KHR szerepére.

Az **EXIM Exportélenkítő Lízingprogramja** 2018 júliusában került bevezetésre. A Lízing munkacsoport a negyedév során véleményezte a **program refinanszírozási hitelkeret mintaszerződését, termékleírását, ügyfél-tájékoztatóját, és a hozzáadott érték számításához kapcsolódó kalkulátort**. A megfogalmazott észrevételek alapján kialakították a lízing pénzügyi modell tábla azon verzióját,

²⁴ Általános Nyomtatványkitöltő

amelyben már az új, egyedi törlesztési ütemezés beállítására is lehetőség van. A Program elindítását követően az ügyfél-tájékoztató az EXIM honlapjára is kikerült.

A Lízing munkacsoport ülésén megfogalmazott - **a gépjárművek átírásával és az üzemeltetési jogok bejegyzésével kapcsolatos elektronikus okmányirodai gyakorlat bevezetésével**, valamint hosszabb távon a **forgalmi engedély és a törzskönyv elektronikus formában történő létrehozásával** (e-forgalmi/e-törzskönyv), kapcsolatos - észrevételeket megküldtük a Belügyminisztérium Közlekedési Igazgatási és Nyilvántartási Főosztály részére. Célunk, hogy előmozdítsuk a teljesen digitális gépjármű ügyintézés létrejöttét, ugyanis e nélkül a gépjárműlízing igénylési és szerződéskötési folyamatok digitalizálása sem valósulhat meg.

- *Okmányos Ügyletek*

A munkacsoport harmadik negyedévi ülésén a Nemzeti Elektronikus Közbeszerzési Szolgáltató és Tanácsadó Kft. (a továbbiakban: NEKSZT Kft.) ismertette az **Elektronikus Közbeszerzési Rendszert** (a továbbiakban: EKR) az oktatási környezetben. A 2018. január 1-jével elindított EKR egy olyan egységes központi állami informatikai rendszer, amely minden ajánlatkérő és ajánlattevő számára kötelezően használandó 2018. április 15-től a **2015. évi CXLIII törvény 40. § (1) szakasza** alapján. Az EKR alapvető célja a közbeszerzésekben résztvevő gazdasági szereplők adminisztratív terheinek csökkentése egy olyan biztonságos elektronikus platform segítségével, amelyen keresztül a közbeszerzők elektronikusan készítik elő valamennyi közbeszerzési eljárásuk dokumentumait, illetve hirdetményeiket. Az egyeztetés során számos kérdés felmerült, többek között megvitattuk az **elektronikus okiratban rögzített garancia** EKR-be való illesztésével kapcsolatos kérdéseket.

I. Globális szabályozás

I.1 Pénzügyi Stabilitási Tanács (FSB²⁵)

2018 harmadik negyedévében az FSB - az éves munkaprogramjában megfogalmazottaknak megfelelően - elsődlegesen a válság után elhatározott reformokat értékelte.

I.1.1 A reformok hatásait elemezve az FSB elsőként a pénzügyi közvetítésre - ezen belül az infrastruktúra-finanszírozásra - gyakorolt hatásokkal foglalkozott.²⁶ Július közepén konzultációs jelentést publikált **az infrastruktúra-finanszírozást érintő reformok hatásairól**. Az infrastruktúra-finanszírozás vállalati- és projektfinanszírozásban (hitelezésben és kötvénykibocsátásban) ölt testet, amelyre a szabályozási reformok azonnali hatással bírnak. A jelentés ugyanakkor arra a következtetésre jut, hogy a G20 pénzügyi reformok infrastruktúra-finanszírozásra gyakorolt hatása **másodlagos** az olyan egyéb tényezőkhöz képest, mint a makro finanszírozási környezet, a kormányzati politika, vagy mint a szervezeti faktorok. A meghatározó reformok, mint a Bázeli III tőke- és likviditási követelmények, vagy az OTC derivatívák reformja **nem gyakoroltak lényeges (materiális) negatív hatást az infrastruktúra-finanszírozás feltételeire és áraitra**. A jelentés további megállapításai szerint:

- Az elmúlt években, a válság során tapasztalt átmeneti visszaesés után az infrastruktúra-finanszírozásra összege növekedett. A fejlett gazdaságokban a finanszírozás főként nem banki, piaci alapú formában történt.
- Az infrastruktúra-finanszírozás felárai (spreads) mérséklődtek, de a válság előtti szint felett maradtak.
- A feltörekvő, fejlődő, illetve a fejlett gazdaságok infrastruktúra-finanszírozása között különbségek vannak; az előbbiek inkább támaszkodnak a bank kölcsönökre, s esetükben magasabb a határon átnyúló finanszírozás részaránya, és kisebb a helyi devizák részesedése.
- A reform hozzájárult a G-SIBs²⁷ bankok infrastruktúra hitelei átlagos futamidejének a csökkenéséhez. Ez a hatás nem szükségképpen nem szándékolt, hiszen a lejáratú összhang növelése a reformcélok között is szerepelt.
- A reformok pénzügyi stabilitásra gyakorolt hatása szűkebb értelemben nem jelentkezik az infrastruktúra-finanszírozás területén.
- A G20 országokban végrehajtott bankreformok hatással lehettek a piaci alapú finanszírozás előtérbe kerülésére.

A témában a konzultáció augusztus 22-ig tartott, a végleges jelentést a G20-ak november végi csúcstalálkozójának az idején publikálják.

I.1.2 Az FSB - a témában illetékes többi szabályozó testülettel (BCBS²⁸, CPMI²⁹, IOSCO³⁰) közösen - augusztus elején **konzultációt** hirdetett **az OTC derivatívák központi elszámolását ösztönző**

²⁵ Financial Stability Board: a pénzügyi szabályalkotás legmagasabb nemzetközi testülete

²⁶ A reformok pénzügyi közvetítésre gyakorolt hatásainak a vizsgálata második részeként, 2019-ben a KKV finanszírozásra tett hatást elemzik majd.

²⁷ Global Systemically Important Banks: rendszerszempontról fontos globális bankok

²⁸ Basel Committee on Banking Supervision: Bázeli Bankfelügyeleti Bizottság

²⁹ Committee on Payments and Market Infrastructures: Fizetések és Piaci Infrastruktúrák Bizottsága A Bázeli Bankfelügyeleti Bizottsághoz hasonlóan a BIS keretében működik.

³⁰ International Organisation of Securities Commissions: az értékpapír-felügyeletnek nemzetközi szervezete

reformok hatásairól. A válságot követően a G20 vezetők az OTC derivatív piacot illetően a következő **öt területen** határoztak el szabályozási lépéseket: az OTC derivatívák kereskedésére vonatkozó jelentések; a sztenderd OTC derivatívák központi elszámolása³¹; ahol lehetséges a sztenderd OTC derivatívákkal való tőzsdei, vagy elektronikus platformon történő kereskedés; magasabb tőkekövetelmény a nem központilag elszámolt derivatív ügyletekre; valamint kezdeti és változó letéti (margin) követelmények a nem központilag elszámolt derivatívákra. A konzultációs dokumentum a fenti intézkedések kölcsönhatását értékeli, illetve ösztönző hatását vizsgálja, amely alapján az illetékes szabályalkotó testületek információt kapnak arról, hogy a reformok eredeti céljait szem előtt tartva mely területen szükséges a további finomhangolás. A 2014 évben elvégzett első értékelést követő, mostani második értékelés egyebek között azt találta, hogy:

- Az OTC derivatív piacon megfigyelhető változások konzisztensek a G20 vezetők kockázat csökkentésére és a piacok biztonságának a növelésére irányuló szándékával.
- A vonatkozó reformok - főként a tőkét, a letéteket és az elszámolásokat érintő szabályok - együttesen megfelelő ösztönzést jelentenek legalább a kereskedők és a nagyobb, aktívabb ügyletek számára az OTC derivatívák központi elszámolására.
- Az olyan nem szabályozási tényezők, mint a piaci likviditás, a partnerkockázat kezelés és a hatékony nettósítás szintén fontosak; és a központi elszámolás ösztönzésénél kölcsönhatásba léphetnek a szabályozási elemekkel.
- Bizonyos ügyfél kategóriák kevésbé motiváltak a központi elszámolás igénybe vételére.
- Az ügyletek központi elszámolása viszonylag kisszámú, banki háttérű központi szerződő félnél koncentrálódik.

Az elemzés összességében azt mutatja, hogy a reformok célba értek és támogatják a központi elszámolást különösen a rendszerszempontról fontos piaci szereplőknél. Ugyanakkor az elérhető mennyiségi és minőségi adatok szerint a kezdeti letét áttételi rátában történő kezelése nem ösztönzi a bankokat az ügyleteknek kínált elszámolási szolgáltatások kiterjesztésére.

Ebben a konzultációban szeptember 7-ig lehetett véleményeket küldeni, és a végleges jelentést szintén a G20-ak november végi csúcstalálkozójára ígérik.

Ide tartozik még, hogy a CPMI és az IOSCO közös **konzultációs jelentést** adott közre **a kritikus OTC derivatívák adatalemeire vonatkozó irányítási szerkezetéről.**

I.1.3 A fenti témához a négy illetékes szabályozó testület **a központi szerződő felek kölcsönös összefüggéséről készített**, augusztusi, **második jelentése is** kapcsolódik. A központi elszámoló-házak a pénzügyi rendszer egyre fontosabb részét képezik, a köztük lévő kölcsönös összefüggések elemzése alapvető a rendszerkockázatok feltárásához. A témában az első jelentést 2017. júliusban, 2016. szeptemberi adatok alapján publikálták. A 2017. októberi, célzottabb - ugyanannál a 26 CCP-nél végrehajtott - adatgyűjtés eredményei időbeni stabilitást mutattak, a második jelentés megállapításai nagyban összecsengenek a korábbiakkal, és a CCP-k közötti nagymértékű kölcsönös függésre utalnak. A CCP-k közötti kapcsolatok elemzése hasznos inputot jelent a stressz tesztek kialakításához, illetve a CCP-k szanálási tervezéséhez.

I.1.4 A G20 pénzügyminiszterek és jegybankelnökök 2017. októberi ülésén megfogalmazott kérés alapján az FSB **kiber lexikont** állított össze, amelyről július 2-án kezdett konzultációt. A lexikon az alábbi területeken segíti a szabályozók és a piaci szereplők munkáját:

- A lényeges kiber biztonsági (security) és kiber ellenálló-képességi (resilience) terminológiák szektorok közötti közös megértése, értelmezése;
- A kiber kockázati forgató könyvek pénzügyi stabilitási kockázati szempontú nyomon követése (monitoring) és értékelése;
- Ahol lehetséges információ csere; és

³¹ a központi szerződő feleknél (CCP central counterparty clearing house) történő elszámolás

- Az FSB és más szabályozó testületek munkája a kiber biztonsági és kiber ellenálló-képességi útmutató elkészítésében, beleértve a hatékony gyakorlatok beazonosítását (identifikálását).

A végleges kiber lexikon a novemberi buenos airesi G20 csúcsra készül el.

I.1.5 Az FSB **a kriptó eszköz piacok nyomon követésének a kereteiről** is jelentést készített, amelyet a G20 pénzügyminiszterek és jegybankelnökök július 21-22-i találkozására prezentált. Az FSB a CPMI-vel együttműködésben dolgozta ki a kriptó eszköz-piaci fejlemények nyomon követésének a kereteit. A jelentés a pénzügyi rendszer sérülékenysége értékelésének a részeként, bemutatja a kriptó eszközök mérésére használatos rendszert. Az FSB meggyőződése szerint a kriptó eszközök jelenleg nem jelentenek materiális kockázatot a pénzügyi stabilitásra, de a piaci változások gyorsasága szükségessé teszi a folyamatos megfigyelést.

A kriptó eszközök számos fogyasztóvédelmi és befektető védelmi kérdést vetnek fel, illetve használatuknak pénzmossási és terrorizmus finanszírozási aspektusai is lehetnek. Ugyanakkor az alapjukul szolgáló technikai megoldások javíthatják a pénzügyi rendszer és az egész gazdaság inkluzivitását és hatékonyságát.

A témakörben a különböző sztenderd alkotó testületek komoly munkát végeztek:

- A CPMI a megosztott főkönyvi technológia, valamint a fizetési innovációk nyomon követése terén.
- Az IOSCO létrehozta az **ICO³² konzultációs hálózatot** a kapcsolatos tapasztalatok megvitatására és támogatási kereteket dolgozott ki, hogy segítse a tagokat az ICO kibocsátásból adódó hazai és határon átnyúló problémák megoldásában. Az IOSCO a kriptó eszközökkel kapcsolatos egyéb, például a szabályozási kérdésekkel is foglalkozott.
- A BCBS értékelte a bankok kriptó eszközökkel szembeni közvetlen és közvetett kitétségét, tisztázta az ilyen kitétségek prudenciális kezelésére vonatkozó szabályokat és figyelemmel kíséri a kriptó eszközök bankokat és felügyeleteteket illető fejleményeit.

Az FATF³³ külön jelentésben számol be a G20-aknak a kriptó eszközök pénzmossással és terrorizmus finanszírozással kapcsolatos vetületit érintő munkájáról.

I.1.6 A fentiekén túl a harmadik negyedévben az alábbi releváns dokumentumok láttak napvilágot:

- Állásfoglalás a kamat benchmarkok reformjáról
- Az UPI³⁴ szolgáltatók önértékelési kérdőíve
- A pénzügyi piaci infrastruktúrára vonatkozó alapelvek (PFMI³⁵) bevezetésének a nyomon követése: ötödik értékelési jelentés (a CPMI és az IOSCO közös dokumentuma)
- A LEI³⁶ bevezetésének szakértői tematikus elemzése
- Harmadik státuszjelentés a G20-ak adathiányok kitöltésére vonatkozó kezdeményezése kapcsán (az IMF-fel közös FSB dokumentum)

I.2 Bázeli Bankfelügyeleti Bizottság (BCBS)

I.2.1 A Bázeli Bankfelügyeleti Bizottság szeptember 19-20-i, Bazelben tartott ülésén megvitatta az aktuális szakpolitikai és felügyeleti kérdéseket és értékelte a válság utáni reformok tagjainál megvalósított bevezetését.

A Bizottság megtárgyalta:

³² initial coin offering: a crowdfunding és a nyilvános tőzsdei kibocsátás (röviden: IPO) egyfajta ötvözete. A célja, hogy a kibocsátó a kriptó valuta kibocsátásával szerezzen tőkét projektjének, cégépítésének a finanszírozásához.

³³ Financial Action Task Force: a pénzmossás elleni nemzetközi szervezet

³⁴ Unique Product Identifier: egyedi termék azonosító

³⁵ Principles for financial market infrastructures

³⁶ Legal Entity Identifier: jogi személyek azonosítója

- **a rendszerszempontról fontos globális bankok (G-SIBs) éves értékelésének az eredményeit.** A jóváhagyott értékelést a 2018-as G-SIBs lista publikálása előtt megküldik az FSB-nek. A Bizottság abban is egyetértett, hogy publikálják a G-SIB értékelésben részt vevő bankok magas szintű indikátor értékeit.
- a **piaci kockázat szabályozási keretei felülvizsgálata** terén elért előre haladást. A Bizottság az év végére várja a felülvizsgálat befejezését.
- a szabályozói változásokra adott banki válaszokat, beleértve a potenciális arbitrázs tranzakciókat. A Bizottság hírlevelet publikál **az áttételi ráta „kirkatrendezését”** célzó jelenségről, amelynek során a bankok a jelentési kötelezettség időpontja körül módosítják a mérlegüket, hogy befolyásolják az áttételi ráta jelentendő értékét. A Bizottság áttekinti az első pilléres (minimum tőkekövetelmény) és a harmadik pilléres (közzétételi) előírásokat, hogy megakadályozza az efféle viselkedést. A Bizottság abban is egyetértett, hogy tisztázza a **„settled-to-market” derivatív ügyletek kezelését a likviditási szabályozásban**, és publikálja a témakört érintő gyakori kérdéseket; és
- az ügyfél-elszámolások áttételi rátára tett hatását felmérő vizsgálat eredményeit. Ugyancsak megvitatták **az OTC derivatívák központi elszámolására vonatkozó** - a G20 vezetők reformok melletti elkötelezettségével konzisztens - közös **konzultációs dokumentumot**. A következő hónapban a Bizottság konzultációt kezd az érintettekkel a kitétség mérésének a felülvizsgálatáról, a lehetséges opciókról.

A Bizottság a 2017 decemberében publikált **stressz teszt elvek** felülvizsgált változatának a következő havi közreadásában is egyetértett.

A tagok eszmét cseréltek **a születő konjunkturális és strukturális kockázatokról**, a vita egy részében a **kripto eszközök** hordozta kockázatokra fókuszálva. A témakörben további vizsgálatokat tartanak szükségesnek.

A Bizottság tagjai ismételten hitelt tettek **a Bazel III szabályok nemzetközileg aktív bankok általi, teljes körű, időben történő és konzisztens bevezetése mellett**. A Bizottság következő ülésére 2018 november 26-27-én, Abu Dhabiban kerül sor.

1.2.2 A BCBS július 5-én hozta nyilvánosságra **a G-SIBs bankok felülvizsgált értékelési módszertanát és a magasabb veszteségviselési követelményét**. A felülvizsgált módszertant 2021-től kell alkalmazni a joghatóságoknak. A 2017. júniusi konzultációt követően a Bizottság megerősítette a G-SIBs bankok kezelésére vonatkozó kereteket. Úgy találták, hogy a szabályozás megfelel az elsődleges céloknak: a G-SIBs bankokra nagyobb tőke-puffer követelményt ír elő, és megfelelő ösztönzést ad „a rendszer szempontból való fontosság” (*systemic importance*) csökkentésére.

A szabályozás az alábbiak szerint változott:

- A BISZ konszolidált statisztikáiban használt definíciókkal összhangban módosították a joghatóságokon átnyúló indikátorok definícióját;
- Kereskedési volumen indikátort vezettek be, és módosították a helyettesíthetőségi kategóriában használt súlyokat;
- Kiterjesztették a konszolidáció hatókörét a biztosítási szektorban működő leányvállalatokra;
- Felülvizsgálták a közzétételi követelményeket;
- További útmutatást adtak az egyes csoportok (bucket) közötti migrációra, és az alacsonyabb csoportba sorolásnál alkalmazott magasabb veszteségviselési többletkövetelményre;
- Átmeneti ütemezést fogadtak el a megerősített szabályozási keretek alkalmazására.

A szabályozási keretek 2011-es, első megjelentetésekor a Bizottság megegyezett a háromévenkénti felülvizsgálatában. Az erre vonatkozó szándékot ismételten megerősítették, hangsúlyozva, hogy a 2021-ben esedékes újabb felülvizsgálatkor a Bizottság a helyettesíthetőségi kategóriát érintő alternatív megoldásokra is figyelmet fordít a korlát eltávolíthatóságát szem előtt tartva.

1.2.3 A Bizottság augusztusban - technikai módosításként - pótlólagos **harmadik pilléres nyilvánosságra hozatali követelményt** írt elő **a várható hitelezési veszteség (ECL³⁷) számviteli modellt alkalmazó**, illetve azon joghatóságok számára, amelyek bevezették **a számviteli tartalékok felügyeleti kezelésére** vonatkozó átmeneti intézkedéseket.

A fentiekén túl a BCBS „**gyakori kérdések és válaszok**”-at tett közzé **a settled-to-market derivatívák likviditás kockázati kezeléséről**, a likviditási mutatók számítása során történő figyelembe vételéről.

II Európai szabályozás

II.1 Általános keretek: Juncker beszéde az unió helyzetéről

Az Európai Bizottság elnöke **az unió helyzetéről tartott szokásos éves beszédében** leszögezte, hogy - visszatekintés helyett - a hátralévő időben is az unió jobbá tételére törekszenek, az egységesebb Európa megteremtésére tesznek erőfeszítéseket. Hangsúlyozta, hogy az Uniónak globális szereplőként is meg kell erősödnie, hiszen az erős és egységes Európa tesz lehetővé, hogy a tagállamok nagy dolgokat valósítsanak meg. Az európai választásokig be kell bizonyítani, hogy Európa képes felülkerekedni az Észak és Dél, Kelet és Nyugat, baloldal és jobboldal közötti különbségeken. Be kell bizonyítani, hogy a tagországok képesek lefektetni egy szuverénebb Európa alapjait.

A biztonsági unió kiteljesítéséről szólva bejelentette, hogy a Bizottság új szabályokra tesz javaslatot annak biztosítására, hogy a terrorista propaganda a közzétételét követően egy órán belül lekerüljön az internetről. Javasolják, hogy az újonnan létrehozott Európai Ügyészség feladatköre kiterjedjen a terrorista bűncselekmények elleni küzdelemre is. Olyan új intézkedéseket is előterjesztenek, amelyek lehetővé teszik a határokon átnyúló hatékony küzdelmet a pénzmosás ellen. A migrációt érintően javaslatot tesznek az Európai Határ- és Parti Őrség megerősítésére, valamint az Unió Menekültügyi Ügynökségének a továbbfejlesztésére.

A nemzetközi kapcsolatokat érintően az elnök kitért Afrika és Európa új szövetségére, a Brexit után az Egyesült Királysággal ápolandó különleges kapcsolatokra, a Japánnal kötött partnerségi megállapodásra. Kiemelte, hogy az Uniónak többet kell tennie azért, hogy a **közös valuta teljes mértékben betölthesse szerepét a nemzetközi szinten**. Az eurónak az új európai szuverenitás aktív eszközévé kell válnia. Még inkább törekedni kell arra, hogy az unió képviselői a **külpolitikai kérdésekben közös hangon szólaljanak meg**.

Az elnök véleménye szerint itt az ideje, hogy alkalmazzák a Lisszaboni Szerződés elfeledett áthidaló klauzuláját, amely lehetőséget ad **a minősített többségi döntéshozatalra**.

A beszéd végén az elnök hitet tett a demokrácia és a jogállamiság védelmére, a jogi normák és a bírósági határozatok tiszteletben tartása mellett. Következtetésként leszögezte: „Mindannyian kölcsönösen felelősek vagyunk azért, hogy Európa milyen. Mindannyian felelősek vagyunk azért, hogy Európa milyen lesz.”

II.2 A bankszektor Európában - tények és mutatók 2018

Szeptemberben az Európai Bankföderáció nyilvánosságra hozta „**A bankszektor Európában - tények és mutatók 2018**³⁸” című, évente aktualizált kiadványát. A kiadvány egy sokrétű digitális adatforrás, amely a banki adatokon túl az EU gazdaságára vonatkozó információkat is tartalmaz. Az adatok az Európai Központi Bank, az Európai Bizottság, az Eurostat és az Európai Bankhatóság nyilvánosan

³⁷ expected credit loss

³⁸ Banking In Europe; the 2018 Facts & Figures

elérhető információiból, illetve az Európai Bankföderációtól (EBF³⁹) és tagjaitól származnak. A nemzeti bankszektorokra vonatkozó adatbázis az idén először az EBF számos társult tagjára is kiterjed.

Az adatok szerint 2017-ben tovább folytatódott az európai bankszektor **alkalmazotti létszámban, illetve fiókszámában mérhető zsugorodása**, miközben a hatékonyság és a jövedelmezőség növekedett. Az EU hitelintézeteinek száma az elmúlt évben 5%-kal, 6.250-re csökkent. 2009 óta a hitelintézetek száma összesen 2.275-tel mérséklődött. Ezen a területen tavaly Németország, Olaszország, Magyarország és Ausztria vitte a prímet, míg az Egyesült Királyságban és Svédországban nőtt a hitelintézetek száma. A fiókok száma 5.900-zal, mintegy 183 ezerre (3,1%-kal) csökkent az elmúlt évben. 2007-hez képest a fiókszám 21%-kal, csaknem 50 ezerrel szűkült az online és a mobil szolgáltatások gyors terjedésének köszönhetően. 2017-ben az EU polgárok több mint fele, 51%-a használt internet bankot, szemben a 2008 évi 29%-kal. A hitelintézetekben dolgozók száma (2,74 millió alkalmazott) mióta az ECB méri tavaly volt a legalacsonyabb. 2016-ban még 2,78 millióan, 2009-ben 3,13 millióan dolgoztak a bankokban.

Az elmúlt évben a lakossági betétek 2,9%-kal, az üzleti **betétek** 6,7 %-kal nőttek az euró övezetben. A **háztartásoknak nyújtott hitelek** az unió egészében 2,5%-kal bővültek, jórészt az euró övezetnek betudhatóan, ahol három egymást követő évben – 2014 óta 500 milliárd euróval – nőttek az állományok.

Az idei kiadvány kiemelten foglalkozik a **nem teljesítő (NPL) hitelekkel**. Az NPL állomány a bankok hiteleadásainak következtében számottevően csökkent. 2017 végén a 800 milliárd euró körüli NPL hitelek a teljes hitelállomány 3,7%-át tették ki, szemben a 2012-es, 7,5%-os csúcsponttal. A 2017 végi EU adat egy árnyalattal a 3,74%-os világszerte alatti marad, ami azt mutatja, hogy az NPL már nem jelent sajátosan európai problémát.

II.3 A kockázat csökkentő csomag – Az Európai Bankföderáció pozíciója a háromoldalú tárgyalásokhoz

A **bankszektor kockázatainak csökkentését célzó** 2016. novemberi intézkedés **csomag (RRP⁴⁰)** tanácsbeli, majd ECON⁴¹ általi elfogadását követően a nyár végén érdemben is megkezdődtek a tárgyalások (Tanács – Parlament – Bizottság) tárgyalások.

Az Európai Bankföderáció a Tanács, illetve a Parlament véleményének / szövegjavaslatának az ismeretében felülvizsgálta a csomaghoz megküldött korábbi javaslatait. Az EBF véleménye szerint a döntéshozóknak a csomag elfogadása során továbbra is az alábbi fő pontokat kell szem előtt tartaniuk:

1. A versenyképesség visszaszerzése a globális pénzügyi piacokon
2. A piaci likviditás és a rövid lejáratú finanszírozási tevékenység támogatása
3. Az egységes EU piac és a Bankunió előnyeinek a teljes kiaknázása
4. Az európai gazdaság és innováció finanszírozása
5. A szabályozás és a felügyelet céljának megfelelő kialakítása, a bankok szükségtelen korlátozásának az elkerülése.

A fenti öt elv szerint csoportosítva az EBF főbb lobbypontjai az RRP prudenciális szabályaihoz:

(1)

- Az FRTB⁴²-ről való döntés bázeli ütemezéshez kapcsolása (ragasztása),
- A harmadik országokban lévő leányvállalatok által kibocsátott tőke instrumentumok beszámításának a megengedése, ha az instrumentumok megfelelnek az európai szabályozással azonos szigorúságú helyi szabályozásnak

³⁹ European Banking Federation

⁴⁰ Risk Reduction Package

⁴¹ Economic and Monetary Affairs Committee

⁴² Fundamental Review of the Trading Book: felülvizsgált kereskedési könyvi szabályozás

- A digitális banki alkalmazottakra vonatkozó javadalmazási korlátok módosítása (az IT stáb rugalmasabb javadalmazási lehetőségének biztosítása),
 - A partnerkockázat sztenderd számítási módszere mielőbbi felülvizsgálatának a megkövetelése,
 - Hatékony szabályozási jelentési kötelezettségek támogatása
- (2)
- Az NSFR⁴³ mutató átkalibrálása a piaci likviditás támogatására, a repo és a passzív repo ügyletek szimmetrikus kezelése,
 - Az NSFR mutató átkalibrálása a kereskedelemfinanszírozás és a hasonló rövidtávú kereskedelemfinanszírozási technikák, mint a faktoring támogatása érdekében
- (3)
- Az euró zóna egy alkotmányos egységként való elismerése a bankok rendszerszempontról való fontosság szerinti besorolásakor,
 - A tőke- és a likviditási követelmények alóli felmentések támogatása, az egyedi likviditási (NSFR) követelmények alóli automatikus felmentés a Bankunióon belül,
 - A csoporton belüli műveletek preferált kezelése,
- (4)
- A KKV támogatási tényező (SF⁴⁴) fenntartása és kiterjesztése,
 - Az infrastruktúra projektek banki hitelezésének a támogatása,
 - A fenntartható gazdaság banki hitelezésének a támogatása,
 - A tőkeelemek fedezésére szolgáló derivatívák megfelelő kezelése az NSFR-ben,
 - Az export hitel kitétségek figyelmen kívül hagyása az áttételi ráta számításakor,
 - A magán tőketársaságokba és a CIU⁴⁵-ba való befektetés kockázati súlyainak a módosítása,
 - A szoftver szabályozói tőkéből való levonásának az elutasítása,
 - A prudenciális felügyeleti előírásokkal való konzisztencia fenntartása,
- (5)
- A kis, nem komplex intézmények adminisztratív terheinek a csökkentése,
 - Az NSFR-re vonatkozó napi jelentési kötelezettség eltörlése,
 - A partnerkockázat jelenlegi, egyszerűsített számítási módszerének a megtartása,
 - A meglévő, jól működő nagykockázati szabályozás megtartása,
 - A javadalmazási politikák és gyakorlatok, valamint a hatékony kockázatkezelés összehangolása,
 - Az átmeneti intézkedésekre a dán kompromisszum megtartása,
 - A napi számítás megkövetelésével ne írjanak elő felesleges jelentési terhet az áttételi rátára vonatkozóan,
 - A nyilvánosságra hozatali (közvetéti) követelményeket korlátozzák, és hangolják össze az elfogadott szabályokkal.

Az EBF főbb lobbypontjai az RRP szanálási szabályaihoz:

- A szerzett jogok (grandfathering) időkorlát nélküli (de legalább 10 évig történő) biztosítása a már létező saját tőkére és bevonható kötelezettségekre,
- A bevonhatóságra vonatkozó ismérv pontosítása az olyan lehívható instrumentumok esetében, amelyeknél nincs ösztönzés a megtérülésre,
- A szanálási hatóság feltőkésítési mennyiség fel- és lefelé módosítására vonatkozó diszkréciós jogának a korlátozása a banki szanálási stratégia alapján. A piacbizalmi elvárás tartalékot ugyancsak limitálni kell a szanálás utáni pufferekhez igazítva,

⁴³ Net Stable Funding Ratio: nettó stabil finanszírozási mutató

⁴⁴ Supporting Factor

⁴⁵ Collective Investment Undertakings

- A MREL⁴⁶ alárendelt részének a korlátozása a TLAC⁴⁷ előírásoknak megfelelően, az azonos versenyfeltételek érdekében,
- Az EU egységes piac, és a Bankunió, valamint a TLAC szabályozás figyelembe vétele a belső MREL szabályok adaptálásánál,
- A MREL előírás megsértése esetén az MDA⁴⁸ korlátozás ne legyen automatikus
- A moratóriumi eszközök használatának - a nemzetközileg elfogadott - 48 órára korlátozása a FOLF⁴⁹ megállapítását követően,
- A bevonhatóság szerződés szerinti elismerésének a szabálya alóli felmentésekre vonatkozó működőképes feltételek megtartása
- A MREL képes instrumentumok lakossági ügyfeleknek való eladását a létező értékpapír- és befektető védelmi szabályozással kell korlátozni, nem pedig a CRR-ben szereplő bevonhatósági kritériummal, mert a bankok nem képesek ellenőrizni és nyomon követni a lakosságnak való értékesítést,
- Működőképes megoldásként általános engedély adás - a MREL szabályozást nem megsértő - potenciálisan nagy volumenű megtérülésekre,
- A hitelezői hierarchiák összhangjának a biztosítása szanálás és a felszámolás során,
- Az MPE⁵⁰ stratégia figyelembe vétele a tőkekövetelmény rendeletben (CRR-ben),
- Ha az Egyesült Királyság - a bail-in rezsimet kölcsönös elismerésére is kiterjedő - ekvivalencia megállapodás nélkül távozna az EU-ból, akkor további - a szerzett jogokra (grandfathering) vonatkozó - szabályozást kell mérlegelni, a szerződésbe foglalt bail-in kitételek szükségessége nélkül.

Az EBF a prudenciális és a szanálási szabályozást érintő fenti pontok, és a hozzájuk fűzött részletes indoklások megfogalmazásakor elsősorban azokra a kérdésekre koncentrált, amelyekben a Bizottság és a Tanács eltérő álláspontot fogalmazott meg.

II.4 Európai fejlemények a Bázeli III véglegesítése kapcsán

Az Európai Bizottság **Bázeli III véglegesítése kapcsán** megfogalmazott felkérésének megfelelően az Európai Bankhatóság (EBA) július elején nyilvánosságra hozta a hatásvizsgálatát megalapozó **adatgyűjtési kézikönyvének a tervezetét**. A kért adatokat 2018. június 30-ra vonatkozóan kell beküldeniük a felmérésben önkéntesen résztvevő bankoknak. A táblázatok véleményezésére az EBA a szokásostól eltérő, néhány napos határidőt hagyott. Az adatgyűjtést az eredeti tervekhez képest elhalasztották, a végleges táblákat augusztus közepén kapták meg a bankok. A kért adatokat október második felében kell(ett) megküldeni. A táblázatokat az EBA - információs céllal - nyilvánossá, letölthetővé tette az érdeklődők számára.

II.5 Bankunió

II.5.1 Az Egységes Felügyeleti Rendszer (SSM⁵¹)

(1) A szeptemberben, Párizsban, az ACPR⁵² Bankfelügyeleti Konferencián tartott **beszédében** az Európai Központi Bank elnöke, **Mario Draghi az Egységes Felügyeleti Rendszer nyújtotta előnyökről**

⁴⁶ Minimum requirement for own funds and eligible liabilities: a saját tőkére és a (bail-in során) bevonható kötelezettségekre vonatkozó minimum követelmény

⁴⁷ total loss absorbing capacity: teljes veszteségviselő kapacitás

⁴⁸ Maximum Distributable Amount: maximális elosztható összeg

⁴⁹ Failing or Likely to Fail: fizetésképtelen vagy valószínűleg fizetésképtelenné válik

⁵⁰ multiple point of entry

⁵¹ Single Supervisory Mechanism

⁵² Autorité de contrôle prudentiel et de résolution: a prudenciális felügyeletért és a szanálásért felelő francia hatóság

beszél. Draghi az európai felügyelet három fő előnyét emelte ki a nemzeti felügyelet széttörözött rendszerével szemben:

- Az európai felügyelet **egységesíti, harmonizálja a felügyeleti gyakorlatokat**. Az azonos kockázati profilú bankokkal szemben hasonló tőkekövetelményt támaszt.
- Az európai felügyelet az **egész rendszert átfogó megközelítést** alkalmaz a kockázatok nyomon követése és mérséklése során, az euró övezet bankjairól átfogó adat- és információ bázissal rendelkezik.
- Az európai felügyelet **csökkenti a felügyeleti keretek széttörözöttségét**. A múltban az európai szabályozásban alkalmazott széles körű diszkréciók olyan fontos prudenciális kérdésekben is lényeges különbségekhez vezettek, mint a tőke definíciója, vagy a tőke- illetve a likviditási követelmények.

Az egységes felügyelet és az egyre inkább harmonizált szabályozás ellenére, az európai bankpiac továbbra is fragmentált; a cégeknek és a háttatásoknak nyújtott euró zónabeli bankhitelek 86% belföldi. A szorosabb integrációt a jogi és a kulturális különbségek mellett, az **örökölt hitelek kezelése**, valamint **a szabályozói tőke csoporton belüli mozgásának a korlátozása** is nehezítik. A nemzetközi szabályozás **a G-SIB pufferek meghatározásakor** sem tekinti az euró zónát egyetlen joghatóságként. A létező hiányosságok megszüntetéséhez további **haladást kell elérni a Bankunió kiteljesítésében, nevezetesen harmonizálni kell a még meglévő nemzeti opciókat és diszkréciókat, teljessé kell tenni a szanalást, és meg kell alapozni egy hatékony betétbiztosítást**. Ezek a lépések feltétlenül szükségesek, és az EKB elnöke biztos abban, hogy hamarosan bekövetkeznek.

Draghihoz hasonlóan **a Deutsche Bank CEO, Christian Sewing** is a **Bankunió kiteljesítésében** látja az Amerikával és Ázsiával szembeni versenyképesség zálogát. Az azonos versenyfeltételeket a technikai óriáscégekkel szemben is biztosítani kell.

(2) Júliusban a szignifikáns euró övezeti intézmények egységes felügyeletét ellátó ECB **a meglévő NPL állományok csökkentésére** jelentett be további intézkedéseket:

- Az NPL állományok csökkentése céljából bank **specifikus céltartalékolási követelményeket** írnak elő,
- A cél az, hogy középtávon az újonnan keletkező (flow) és a meglévő (stock) kitettségek tartalékokkal való lefedettsége ugyanolyan arányú legyen,
- A bank specifikus követelményeket az egyes bankok jelenlegi NPL aránya, és fő pénzügyi mutatói alapján határozzák meg, az összehasonlítható bankokkal konzisztens módon.

A bejelentett lépés illeszkedik az ECB korábbi intézkedéseire. A jelentős bankok NPL állománya a 2014 évi 8%-ról 2017 végére 4,9%-ra mérséklődött, ami még mindig jóval magasabb a nemzetközileg elfogadottnál, ezért a csökkentés érdekében további erőfeszítésre van szükség.

Az egyedileg elért követelményeknek való megfelelés 2021-től döntő módon befolyásolja a SREP⁵³ során meghatározott második pilléres tőkekövetelményeket.

(3) Ugyancsak júliusban az ECB **jelentést** publikált **a helyreállítási tervekről**. A jelentés célja, hogy megossza azokat a tapasztalatokat, amelyeket az ECB felügyeleti része szerzett a **legjobb gyakorlatokra** vonatkozóan a helyreállítási tervek három egymást követő ciklusban történő elemzése során. Az ECB segíteni kívánja a felügyelete alá tartozó jelentős intézményeket (SIs⁵⁴) a helyreállítási tervek javításában, működőképesebbé tételében.

A jelentés nem határoz meg pótlólagos követelményeket a bankok számára, csupán a meglévő jogszabályi előírásoknak (BRRD, a vonatkozó felhatalmazáson alapuló bizottsági rendeletek, EBA iránymutatások) való megfelelést várja el.

⁵³ supervisory review and evaluation process: felügyeleti felülvizsgálati folyamat

⁵⁴ significant institutions

(4) Szeptemberben jelent meg **az SSM tematikus áttekintése a nyereségességről és az üzleti modellekről**. A vizsgálat az EU bankok válság utáni helyzetére és problémáira **tekintettel prioritást élvezett az SSM-en belül**. Az intézményeknek a válságot követően az alacsony nyereségesség és a közgazdasági környezetből fakadó jövedelmezőségi nyomás, az alacsony kamatlábak és az éles verseny, a magas NPL állomány és a mérlegtisztítás, a digitalizáció és az új versenytársak (fintech, big tech) teremtette kihívás mellett a szigorúbb szabályozáshoz is alkalmazkodniuk kellett. A tematikus áttekintés az alábbi célokat tűzte maga elé:

- eszközök és módszertanok kidolgozása, amelyek lehetővé teszik az üzleti modellek egyes intézmények szintjén történő, közös felügyeleti csoportok (JSTs⁵⁵) általi elemzését;
- a bankok azon képességének az értékelése, hogy stratégiaileg irányítani tudják-e üzleti modelleiket;
- a gyenge jövedelmezőség banki kockázatvállalásra gyakorolt hatásának a nyomon követése;
- a horizontális elemzés gazdagítása a JSTs belső megfigyeléseinek konzisztens módon történő integrálásával.

Az egyedi bankok nyereségességének elemzését 2017 során végezték a közös felügyeleti csoportok. Ez év elején a bankokkal folytatott párbeszéd során áttekintették a főbb vizsgálati eredményeket. Az egyedi intézményi szintű megállapítások a 2018 évi SREP részévé váltak, míg a összesített eredményeket a jelentés tartalmazza.

(5) Szeptember 7-én az ECB nyilvános **konzultációt hirdetett a belső modellekre vonatkozó útmutatóról**. A tervezet a **hitel-, a piaci és a partnerkockázati** belső modellekről szóló fejezeteket egyaránt tartalmazza. A korábban közreadott általános iránymutatást kiegészítő kockázat specifikus részek bemutatják, hogy az ECB miként kívánja biztosítani a meglévő jogi keretek egységes értelmezését. Az iránymutatás tervezet a nemzeti felügyeleti hatóságokkal (NCAs⁵⁶) folytatott szoros együttműködésben készült, felhasználva a TRIM⁵⁷ projekt során szerzett tapasztalatokat, illetve az útmutató korábbi (2017. február 28-i) változatára kapott észrevételeket.

(6) Szeptember 21-én - a témában tartott nyilvános konzultáció lezárását követően - az ECB publikálta **a helyszíni ellenőrzésekre és a belső modellek vizsgálatára re vonatkozó útmutatóját**. Az útmutató az egységes felügyeleti gyakorlatot kívánja elősegíteni, és a transzparencia növelése jegyében megmagyarázza, hogy az ECB miként végzi a vizsgálatokat. Az útmutató a jelentős intézményeknél végzett vizsgálatokon túl, a kevésbé jelentős intézményeknél (LSIs⁵⁸) végzett vizsgálatokra is kiterjed.

(7) Az euró zóna too big to fail (túl nagy, hogy veszni hagyják) bankjainak száma hétről nyolcra emelkedik, mivel **a Nordea Bank Stockholmból Helsinkibe teszi át a székhelyét**. A 670 milliárd USD mérlegfőösszegű bankóriás döntését a Bankunióban való részvétel, az Egységes Felügyeleti Rendszer alá tartozás szándéka motiválta.

II.5.2 Az Egységes Szanálási Rendszer (SRM⁵⁹)

(1) Az Egységes Szanálási Testület (SRB⁶⁰) július elején, publikálta **2017 éves jelentését**. Az elmúlt év mérföldkövet jelentett a szervezet számára, hiszen a Banco Popolare szanálása - amit általában sikerként könyveltek el - az első eset volt az SRB fennhatósága alatt. A Szanálási Testület a többi területeken – egyebek között a szanálási tervezésben, a szanálási eszközök operacionalizálásában, a

⁵⁵ Joint Supervisory Teams

⁵⁶ national competent authorities

⁵⁷ Targeted Review of Internal Models: a belső modellek célzott felülvizsgálata

⁵⁸ less significant institutions

⁵⁹ Single Resolution Mechanism

⁶⁰ Single Resolution Board

MREL követelmények finomításában, a nemzetközi együttműködés erősítésében és a saját működésének a javításában – is számottevő előrehaladást mutatott. Az SRB tevékenysége az alábbi öt területre összpontosított:

- I. Az SRB alá tartozó intézmények és a kevésbe jelentős intézmények szanálhatóságának a megerősítése;
- II. Szilárd szanálási keretek kialakítása;
- III. Hatékony válságkezelés előkészítése és megvalósítása;
- IV. Az Egységes Szanálási Alap (SRF⁶¹) működőképessé tétele;
- V. Karcsú és hatékony szervezet létrehozása.

Az éves értékelés szerint az SRB-nek 2017-ben sikerült teljesítenie a kitűzött célokat.

(2) Az eddigi tapasztalatok arra utalnak, hogy az SRM megfelelő működéséhez - a már elhatározott **pénzügyi védőháló (financial backstop)** bevezetésén túl - a **szükséges likviditás biztosítása** is felmerül. Erre az FSB átmeneti, a köz által biztosított, védőháló finanszírozási mechanizmus kialakítását javasolja. Ilyen eszköz a Bankunió belül egyelőre nem létezik, azt - az SRB elnök Elke König szerint - szigorúan meghatározott feltételek mellett **a központi bankok biztosíthatják**.

Az SRB elnök véleménye szerint a Bankunió kiteljesítéséhez az **uniós szintű felszámolási szabályozás** kialakítása és megvalósítása is elkerülhetetlen.

(3) Az intézmények számára nehézséget jelent, hogy az SRB a **szanálhatóság biztosítása érdekében** a kiszervezési és a beszállítói szerződések olyan értelmű módosítását kéri, amely szerint a kiszervezett tevékenységet végző szolgáltató, illetve a beszállító **szanálás esetén is fenntartja szolgáltatását**. Ilyen szerződést az alapvető fontosságú szolgáltatások esetében kérnek, és az ilyen tartalmú szerződések hiányát **a szanálhatóságot akadályának** tekintik. A szektor számára segítséget jelentene egy SRB által kibocsátott útmutatás az elfogadható szerződési klauzulák minimális tartalmára vonatkozóan, illetve a kiszervezési és beszállítói szerződések sztenderdizálására. (Ez a nagy globális szolgáltatókkal való szerződéskötéseket is elősegíthetné.)

II.6 Tőkepiaci Unió (CMU⁶²)

Az idő előre haladtával egyre inkább kétségessé válik, hogy a Bizottság és a Parlament mandátumának a lejártáig sikerül elérni a Tőkepiaci Unió megvalósításához kitűzött célokat, az eredeti menetrend szerint. A Bizottság által 2014 óta **benyújtott 13 jogalkotási javaslatból eddig mindössze hármat fogadott el a Parlament és a Tanács**, pedig az uniós választásokig már csak alig több mint fél év van hátra, így a folyamatok felgyorsítása mindenképpen indokolt lenne.

(1) **A fizetéseképtelenségi irányelv (Insolvency directive⁶³)** tekintetében megtörtént az áttörés; a Tanács illetékes testülete (a Justice and Home Affairs Council) október 11-én elfogadta közös álláspontját (uniós szakzsargonban a „General Approach” elfogadása). Az Európai Parlamentben már augusztus 21-én megszületett az irányelvre vonatkozó döntés, így megkezdődhet az irányelv háromoldalú (trialógus) tárgyalása.

Az Európai Bankföderáció még a Tanácsban történt elfogadás előtt levelet írt a Bizottság elnökének, valamint az osztrák igazságügyi, illetve pénzügyminiszternek. A levél felhívta a figyelmet, hogy néhány Tanács elé került javaslat **nagyon ártalmas lehet a biztosítékokkal fedezett hitelezésre, és megnövelheti annak költségeit**, különösen a gyengébb minőségű KKV-k esetében. A 90 naposnál hosszabb csődvédelmi moratórium (stay), az illikvid adós csődvédelmének a lehetősége, a

⁶¹ Single Resolution Fund

⁶² Capital Markets Union

⁶³ Directive on preventive restructuring frameworks, second chance and measures to increase the efficiency of restructuring, insolvency

biztosítékkal rendelkező hitelezők leszavazhatósága, illetve a nettósítási szerződések kezelése szintén káros hatású.

A Tanács által elfogadott szöveg, nem reflektált az EBF felvetéseire.

(2) Az Európai Bizottság **fedezett kötvények (covered bonds)** kezelésére vonatkozó javaslatának a tárgyalása a Tanácsban és a Parlamentben is folyamatban van, a remények szerint még az idén sikeresen lezárul, és várhatóan 2019 első félévében a trialógus szakasz is véget ér.

Az Európai Bankföderáció támogatja az európai pénzügyi piacok további integrációját segítő javaslatot, a CMU fejlesztését. Kiemelten üdvözik a fedezett kötvények felügyeletére javasolt konzisztens rendszert és a befektető védelem kezelését. Az EBF szerint a Bizottság megközelítése kiegyensúlyozott és egy biztonságos fedezett kötvény termék valamennyi elemére kiterjed, megalapozván a kedvezményes tőkekövetelményt. Ugyanakkor a javaslat néhány eleme (tárgyi hatály, a fedezeti derivatívák definíciója és használata, a fedezeti pool-ok összetétele) **bizonytalanságot kelt** és a jelenleg jól működő és költséghatékony piac akadályát jelentheti.

Az Európai Jelzálog Szövetség, valamint az Európai Fedezett Kötvény Tanács (ECBC⁶⁴) is kiemelt figyelmet fordít a fedezett kötvények szabályozásáról szóló uniós jogszabály csomag alakulására. Az ECBC egy részletes tagállami felmérést végzett a szabályozási csomag egyes cikkeinek a vonatkozásában, valamint a likviditási pufferral kapcsolatban is jelezte aggályát az Európai Bizottság felé.

II. 7 Pénzmosás elleni szabályozás

II.7.1 Az V. pénzmosás megelőzési (anti-money laundering (AML)) direktíva közzététele és hatályba lépése

Az Európai Bizottság 2016 júliusában, a terrortámadásokat és a panamai dokumentumokkal kapcsolatos botrányt követően terjesztette elő a javaslatát, amely részét képezi a Bizottság által 2016 februárjában - a terrorizmus finanszírozása elleni küzdelem megerősítésére - meghatározott cselekvési tervnek. Az **ötödik pénzmosás megelőzési irányelv** számos intézkedést határoz meg annak érdekében, hogy **hatékonyabbá tegye a terrorizmus finanszírozásával szembeni fellépést és fokozza a pénzügyi tranzakciók átláthatóságát:**

- megerősíti az uniós pénzügyi információs egységek hatáskörét, és a tényleges tulajdonlásra vonatkozó nyilvántartások kialakításával átláthatóbbá teszi, valójában kik a vállalatok és vagyonkezelői alapok tulajdonosai;
- kiküszöböli a virtuális fizetőeszközök terrorizmus finanszírozására való felhasználásával kapcsolatos kockázatokat, és korlátozza az elektronikus pénztárcák használatát;
- javítja a kiemelt kockázatot jelentő harmadik országokból kiinduló vagy azokba irányuló pénzügyi tranzakciókra vonatkozó biztosítékokat;
- bővíti az uniós pénzügyi információs egységek hozzáférését az információkhoz, ideértve a központi bankszámla-nyilvántartásokat is;
- nemzeti szintű központosított bank- és fizetésiszámla-nyilvántartásokat vagy központi adatlekérdező rendszereket biztosít valamennyi tagállamban.

A 2018. július 9-én hatályba lépett irányelvet a tagállamoknak **legkésőbb 2020. január 10-ig kell átültetniük** a nemzeti jogszabályokba.

II.7.2. A pénzmosást érintő felügyelet megerősítése

Az Európai Bizottság szeptemberben az **EU-s pénzügyi intézmények felügyeletének a megerősítését indítványozta a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozás elleni küzdelem javítása érdekében.** A

⁶⁴ European Covered Bond Council

javaslat értelmében **az ESA-kat szabályozó EU rendeletek folyamatban lévő felülvizsgálata keretében megerősítenék az Európai Bankhatóság pénzmosás elleni küzdelmet érintő felügyeletre vonatkozó mandátumát** átfogóbbá és egyértelművé téve azt, világosan megfogalmazott feladatokkal, megfelelő hatáskörökkel és erőforrásokkal.

A módosított rendelet:

- Biztosítja a pénzmosás elleni szabályok megsértésének a konzisztens kivizsgálását. Az EBA képes lesz arra, hogy a szabályok megsértésének a kivizsgálására és célzott intézkedésekre, szankciókra kérje a nemzeti felügyeleket.
- Előírja, hogy a nemzeti pénzmosás elleni felügyelet megfeleljen az EU szabályozásnak és megfelelően együttműködjön a prudenciális felügyelettel.
- Közös sztenderdekkel a nemzeti felügyeleti hatóságok és a kockázatértékelés időszakonkénti áttekintésével javítja a felügyelet minőségét.
- Lehetővé teszi a pénzmosással kapcsolatos kockázatokra és trendekre vonatkozó információgyűjtést és előmozdítja a nemzeti felügyelet közötti információcserét (adatgyűjtő pontok kialakítása).
- A határokon átnyúló esetekben lehetővé teszi a nem EU országokkal való együttműködést.
- Új állandó bizottságot hoz létre, amely fórumot ad a nemzeti pénzmosás elleni felügyeletért felelős hatóságoknak.

A pénzmosás elleni felügyeletre a három európai felügyeleti hatóság közül azért az EBA kap felhatalmazást, mert a pénzmosási és a terrorizmusfinanszírozási tevékenység a legnagyobb valószínűséggel a bankszektor számára jelent rendszerkockázatot.

II.7.3 A Danske Bank esete

A probléma aktualitására a Dánia legnagyobb bankjánál a **Danske Banknál** szeptemberben napvilágra került **pénzmosási skandalum** is rávilágított. A 200 milliárd eurót és mintegy 15 ezer ügyfelet érintő pénzmosási tranzakciók döntően a bank észtországi fiókjánál zajlottak. Az eset nyomán a dán parlament nyolcszorosra emelte a pénzmosás miatt kiszabható bírságot, ami így az egyik legszigorúbb Európában. Bár ez az intézkedés visszamenőleg nem alkalmazható, a Danske Bank így is dollár milliárdos büntetésekre számíthat a dán, az európai és az USA-beli hatóságoktól.

A botrány következtében **a dán Bankszövetség 15 pontos intézkedés csomagot** dolgozott ki és tett közzé a visszaélések megakadályozására.

II.8 A Közös Bizottság jelentése az EU pénzügyi rendszerének kockázatairól és sebezhető pontjairól

A Közös Bizottság⁶⁵ jelentése három fő kockázati területet azonosított:

- Továbbra is fenyegető és magas annak a kockázata, hogy a váratlanul megemelkedő hozamok jelentős eszközár volatilitást generálnak és a különböző eszközcsoportokban veszteségeket okoznak.
- A kockázati prémiumok átárazásához és a lehetséges kamatláb emelésekhez kapcsolódó kockázatok közvetlenül érintik a pénzügyi intézményeket, illetve a lakossági ügyfeleket és fertőzést is okozhatnak.
- Az Egyesült Királyság Unióból való kiválása körüli bizonytalanságok továbbra is veszélyeztetik az EU 27-ek és az Egyesült Királyság gazdasági és pénzügyi stabilitását, és rongálják a piaci bizalmat.

A fenti kockázatok és bizonytalanságok fényében a teljes szektorra kiterjedő felügyeleti éberség és együttműködés változatlanul kulcsszerepet játszik. A Közös Bizottság az előrelépés érdekében az

⁶⁵ Joint Committee: az Európai Felügyeleti Hatóságok (ESAs); azaz a bank-, az értékpapír-piaci és a biztosítá felügyeleti hatóságok (az EBA, az ESMA és az EIOPA) közös fóruma

alábbi szakmapolitikai intézkedéseket javasolja az Európai Felügyeleti Hatóságoknak, a nemzeti felügyeleteknek, a pénzügyi intézményeknek és a piaci szereplőknek:

- Az emelkedő kamatlábak és a hirtelen kockázati prémium visszaesés lehetősége mellett még mindig döntő fontosságú az egész szektorra kiterjedő stressz tesztek kidolgozása és végrehajtása.
- A felügyeleti hatóságoknak folyamatos figyelmet kell fordítaniuk a pénzügyi intézmények kockázati étvágyára. A bankoknak fel kell gyorsítaniuk az NPL állományok leépítését és olyan üzleti modellt kell megvalósítaniuk, amely fenntartható módon növeli a jövedelmezőséget.
- A makro- és a mikroprudenciális hatóságoknak kezelniük kell az esetleges fertőzési kockázatokat és folytatniuk kell a hitelezési sztenderdek monitoringját.
- Ugyancsak alapvető, hogy az EU pénzügyi intézményei és partnereik, épp úgy mint a befektetők és a lakossági ügyfelek idejekorán megfelelő enyhítő intézkedéseket tervezzenek az Egyesült Királyság Európai Unióból való kilépésére. A felkészülésnek a kilépésre vonatkozó nem megfelelő megállapodásból eredő, lényeges kockázatokra is ki kell terjednie.

II.9 Az EBA és az ESA-k harmadik negyedében megjelent további lényeges dokumentumai

Konzultációs dokumentumok

Konzultáció a felügyeleti jelentésekről

Szabályozási és alkalmazási technikai sztenderdek

Végleges technikai sztenderd tervezet az értékpapírosítási tranzakciónál előírt kockázatmegtartásról (EBA/RTS/2018/01)

Végleges technikai sztenderd tervezet az értékpapírosítás alapjául szolgáló kitételek homogenitásának a meghatározásáról (EBA/RTS/2018/02)

Végleges technikai sztenderd tervezet az anya és fogadó ország felügyeleteinek a PSD2 szerinti együttműködéséről (EBA/RTS/2018/03)

Iránymutatások

Iránymutatás a nem kereskedési könyvi aktivitásból származó kamatkockázat kezelésére (EBA/GL/2018/02)

Iránymutatás a felügyeleti felülvizsgálati folyamat és a felügyeleti stressz tesztek felülvizsgált közös eljárásaira és módszertanára (EBA/GL/2018/03)

Iránymutatás az intézmények stressz tesztjére (EBA/GL/2018/04)

Végleges iránymutatás a csalási események PSD2 szerinti kezelésére (EBA/GL/2018/05)

Az ESA-k kiegészítő iránymutatása a PRIIP⁶⁶-ekkel kapcsolatos alapvető információs dokumentumokról

A Közös Bizottság panaszkezelésre vonatkozó iránymutatásának a kiterjesztése (JC/2018/35)

Jelentések és egyéb dokumentumok

Jelentés a FinTech meglévő hitelintézetek üzleti modelljeire gyakorolt hatásáról

Jelentés azokról a prudenciális kockázatokról és lehetőségekről, amelyeket a FinTech cégek támasztanak az intézményekkel szemben

Jelentés az engedélyek kölcsönös elismeréséről szóló RTS szakértői vizsgálatáról

Kockázati jelzőszámok 2018 Q1

Jelentés az EU intézmények által kibocsátott CET1 instrumentumok nyomom követéséről – első felülvizsgálat

Jelentés a kiegészítő elsődleges tőkeelemek nyomon követéséről - harmadik felülvizsgálat

⁶⁶ Packaged retail investment and insurance products: lakossági befektetési csomagtermékek és biztosítási alapú befektetési termékek

Az európai fedezett értékpapírok (ESNs⁶⁷) értékelése

Jelentés a szanálási kollégiumok 2017 évi működéséről

Felülvizsgált XBRL taxonómia 2.8

A rendszerszempontról fontos globális intézmények (G-SIIs) beazonosítására használt adatok felülvizsgálata

A Közös Bizottság jelentése a pénzügyi tanácsadás automatizálására vonatkozó nyomon követési gyakorlat eredményeiről (JC/2018/29)

A validációs szabályok felülvizsgált listája

Az NPL kitettségekre vonatkozó felülvizsgált adatszolgáltatás

Jelentés a finanszírozási tervekről

EU szintű átláthatósági gyakorlat 2018

⁶⁷ European Secured Notes